



İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ)
(25-26 Nisan 2024)

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ISBN: 978-625-95304-2-0

EDİTÖRLER

Prof. Dr. İsmail KAYAR

Doç. Dr. Nuri ERDEM

Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU

Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN

İSTANBUL-2024

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ)

25-26 Nisan 2024

SEMPOZYUM BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Abuzer KENDİGELEN** (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Arslan KAYA (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Asuman TURANBOY (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Erol ULUSOY (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi (E.)
Prof. Dr. Ertan DEMİRKAPI (Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Haluk BURCUOĞLU (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Haluk Nami NOMER (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Hayrettin ÇAĞLAR (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. İsmail KAYAR (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. İsmail Yılmaz ASLAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR (Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Mehmet ÖZDAMAR (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Murat Yusuf AKIN (Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. N. Füsün NOMER ERTAN (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Oğuz ATALAY (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Özlem KARAMAN COŞGUN (Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Rıza AYHAN (Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Şükrü YILDIZ (İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Vahit DOĞAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

- Prof. Dr. İsmail KAYAR** (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Doç. Dr. Nuri ERDEM (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

İÇİNDEKİLER

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUM PROGRAMI.....	5
BİLDİRİLER.....	8
Prof. Dr. İsmail KAYAR	
<i>Anonim Şirket Yıllık Faaliyet Raporunun Genel Kurulda Onaylanması, Sorumluluk ve İbraya Etkisi .10</i>	
Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY/Arş. Gör. Gökay AĞIRBAŞ	
<i>Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Yedek Üyeliği</i>	<i>11</i>
Dr. Öğr. Üyesi Rifat CANKAT	
<i>Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Durumunda Sorumlu Hâkim Şirket(ler)in Tespiti</i>	<i>13</i>
Prof. Dr. Erol ULUSOY	
<i>Limited Şirketlerde Karşılıksız Çek Suçunun Faili ve Hapis Cezasının Anayasaya Aykırılığı</i>	<i>16</i>
Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU	
<i>TTK Geçici m. 7'ye Göre Ticaret Sicilinden Terkin Edilen Şirketlere İlişkin Uygulama Sorunları</i>	<i>17</i>
Av. Dr. Merve Bihter AKICI	
<i>Limited Ortaklıkta Sermayenin Bölünmezliği İlkesinin Yarattığı Güncel Sorunlar Üzerine Öneriler ...</i>	<i>20</i>
Doç. Dr. Nuri ERDEM/Dr. Öğr. Üyesi Tuğba SEMERCİ VURALOĞLU	
<i>Halka Açık Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticileri Aleyhine Kurulca Örtülü Kazanç Aktarımından Hukuki Sorumluluk Sebebiyle Tazminat Talep Edilebilir mi?</i>	<i>23</i>
Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU	
<i>Aile Şirketlerinde Uygulamada Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....</i>	<i>24</i>
Dr. Öğr. Üyesi Büşra ERDEM	
<i>CMK m. 133 Uyarınca Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini.....</i>	<i>26</i>
Prof. Dr. Ahmet BATTAL	
<i>İnşaat Şirketlerinin İş Bitirme Belgelerinin İktisadi Kıymetinin Hukuki Mahiyeti</i>	<i>30</i>

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Selen SERDER / Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT

Kambiyo Senetlerinin İptalinin Sonuçları ve Usul Hukuku Açısından Değerlendirilmesi.....31

Dr. Öğr. Üyesi Hilal YENER KULBAY

Öğreti Tartışmaları ve Uygulama Sorunlarıyla Ticari İşlemlerde Taşınır Rehninin Değerlendirilmesi.33

Dr. Öğr. Üyesi Pınar UZUN ŞENOL

Markanın Ayırt Edici Karakteri Değiştirilmeden Farklı Unsurlarla Kullanımı.....35

Dr. Öğr. Üyesi Sema AYDIN

Kooperatiflerde Birleşme Hükümlerinin Değerlendirilmesi38

Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN

Anonim Şirket Sorumluluk Davalarında Şirket Alacaklılarına Karşı İleri Sürülebilecek İtiraz ve Defiler: İsviçre Federal Mahkemesi'nin Raschein Praxis Kararları Işığında Bir Değerlendirme.....41

Av. Öğr. Gör. Halil Emre GÜRLER

Deniz Ticaretinde Kurtarma Hukukunda Sorumluluk Kurtarmasına İlişkin Tartışmalar.....44

Prof. Dr. Zehra Gönül BALKIR

İşverenlerce, İşçi Alacaklarından Kaçınmak Amacıyla Yapılan Tüzel Kişilik Muvazaaları ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması48

Doç. Dr. Gençer ÖZDEMİR

Ticari Nitelikli İşyeri Kiralarında Kiraya Veren On Yıllık Uzama Süresi Sonunda Kira Sözleşmesini Feshi50

Dr. Öğr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT

Ticaret Hukuku Dahilinde Ticari İşletme Çalışanlarının Yönetime Katılımı52

Arş. Gör. Dr. Nurcan DEMİRTAŞ

Ticari Sırların Medenî Yargılama Hukuku Bakımından Korunması.....53

SEMPOZYUM AFİŞİ.....55

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU PROGRAMI*

(Prof. Dr. Yadigar İzmirli'ye Saygı Günleri)

İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi

25-26 Nisan 2024

BİRİNCİ GÜN

Prof. Dr. Yadigar İZMİRLİ'ye Armağan Takdim Töreni (25 Nisan 2024 Perşembe Saat 09.30-10.30)

Açılış Konuşmaları

- Prof. Dr. Vahit DOĞAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı)
- Prof. Dr. İbrahim Hakkı AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör V.)
- Doç. Dr. Mustafa AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Mtevelli Heyet Başkanı)

Prof. Dr. Yadigar İZMİRLİ ile İlgili Fotoğraf Ve Video Sunumu

Armağan Takdimi

1. OTURUM (25 Nisan 2024 Perşembe Saat 11.00-12.30)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza AYHAN (Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. İsmail KAYAR: *Anonim Şirket Yıllık Faaliyet Raporunun Genel Kurulda Onaylanması, Sorumluluk ve İbraya Etkisi*

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY/Arş. Gör. Gökay AĞIRBAŞ: *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Yedek Üyeliği*

Dr. Öğr. Üyesi Rifat CANKAT: *Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Durumunda Sorumlu Hâkim Şirket(ler)in Tespiti*

SORU – CEVAP

ÖĞLE ARASI: 12.30 – 14.00

* Sempozyum programı ilan edilmesinden sonra, mazeretleri sebebiyle sunum yapamayanlar olmuştur. Tebliğ özetleri, zorunlu değişikliklerden sonra fiilen gerçekleştirilen sempozyum programındaki düzen ve sıra ile basılmıştır.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

2. OTURUM (25 Nisan 2024 Perşembe Saat 14.00-15.30)

Oturum Başkanı: Mehmet DURGUN (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Üyesi)

Prof. Dr. Erol ULUSOY: *Limited Şirketlerde Karşılıksız Çek Suçunun Faili ve Hapis Cezasının Anayasaya Aykırılığı*

Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU: *TTK Geçici m. 7'ye Göre Ticaret Sicilinden Terkin Edilen Şirketlere İlişkin Uygulama Sorunları*

Av. Dr. Merve Bihter AKICI: *Limited Ortaklıkta Sermayenin Bölünmezliği İlkesinin Yarattığı Güncel Sorunlar Üzerine Öneriler*

SORU – CEVAP

3. OTURUM (25 Nisan 2024 Cuma Saat 16.00 – 17.30)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR (Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Doç. Dr. Nuri ERDEM/Dr. Öğr. Üyesi Tuğba SEMERCİ VURALOĞLU: *Halka Açık Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticileri Aleyhine Kurulca Örtülü Kazanç Aktarımından Hukuki Sorumluluk Sebebiyle Tazminat Talep Edilebilir mi?*

Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU: *Aile Şirketlerinde Uygulamada Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri*

Dr. Öğr. Üyesi Büşra ERDEM: *CMK m. 133 Uyarınca Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini*

SORU – CEVAP

İKİNCİ GÜN

4. OTURUM (26 Nisan 2024 Cuma Saat 10.30 – 12.00)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İsmail KAYAR (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Ahmet BATTAL: *İnşaat Şirketlerinin İş Bitirme Belgelerinin İktisadi Kıymetinin Hukuki Mahiyeti*

Dr. Öğr. Üyesi Selen SERDER / Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT: *Kambiyo Senetlerinin İptalinin Sonuçları ve Usul Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hilal YENER KULBAY: *Öğreti Tartışmaları ve Uygulama Sorunlarıyla Ticari İşlemlerde Taşınır Rehninin Değerlendirilmesi*

Dr. Öğr. Üyesi Pınar UZUN ŞENOL: *Markanın Ayırt Edici Karakteri Değiştirilmeden Farklı Unsurlarla Kullanımı*

SORU – CEVAP

ÖĞLE ARASI: 12.30 – 14.00

5.OTURUM (26 Nisan 2024 Cuma Saat 14.00 – 15.15)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nuri ERDEM (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Dr. Öğr. Üyesi Sema AYDIN: *Kooperatiflerde Birleşme Hükümlerinin Değerlendirilmesi*

Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN: *Anonim Şirket Sorumluluk Davalarında Şirket Alacaklılarına Karşı İleri Sürülebilecek İtiraz ve Defiler: İsviçre Federal Mahkemesi'nin Raschein Praxis Kararları Işığında Bir Değerlendirme*

Av. Öğr. Gör. Halil Emre GÜRLER: *Deniz Ticaretinde Kurtarma Hukukunda Sorumluluk Kurtarmasına İlişkin Tartışmalar*

SORU – CEVAP

6.OTURUM (26 Nisan 2024 Cuma Saat 15.30– 17.00)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Zehra Gönül BALKIR: *İşverenlerce, İşçi Alacaklarından Kaçınmak Amacıyla Yapılan Tüzel Kişilik Muvazaaları ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması*

Doç. Dr. Gençer ÖZDEMİR: *Ticari Nitelikli İşyeri Kiralarında Kiraya Veren On Yıllık Uzama Süresi Sonunda Kira Sözleşmesini Feshi*

Dr. Öğr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT: *Ticaret Hukuku Dahilinde Ticari İşletme Çalışanlarının Yönetime Katılımı*

Arş. Gör. Dr. Nurcan DEMİRTAŞ: *Ticari Sırların Medenî Yargılama Hukuku Bakımından Korunması*

SORU – CEVAP

KAPANIŞ

BİLDİRİLER

BİRİNCİ GÜN (25 NİSAN 2024)

1.OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza AYHAN

(Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. İsmail KAYAR

Anonim Şirket Yıllık Faaliyet Raporunun Genel Kurulda Onaylanması, Sorumluluk ve İbraya Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY/Arş. Gör. Gökay AĞIRBAŞ

Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Yedek Üyeliği

Dr. Öğr. Üyesi Rifat CANKAT

Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Durumunda Sorumlu Hâkim Şirket(ler)in Tespiti

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
ANONİM ŞİRKET YILLIK FAALİYET RAPORUNUN GENEL KURULDA
ONAYLANMASI, SORUMLULUK ve İBRAYA ETKİSİ

Prof. Dr. İsmail KAYAR*

Sermaye şirketlerinde her yıl yönetim kurulu tarafından hazırlanıp olağan genel kurula sunulması gereken yıllık faaliyet raporunun asgari içeriği kanun ve yönetmelikle belirlenmiştir. Yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp genel kurula sunma yükümlülüğü yönetim kurulunun devredilmez ve vazgeçilmez görevlerindendir. Yıllık faaliyet raporunun genel kurulda yalnızca müzakere mi edileceği yoksa buna ilaveten oylanıp kabul edilmesinin de gerekip gerekmediği konusunda doktrinde ve uygulamada bazı tereddütler vardır. Çalışmamızda, gerekçeleriyle birlikte yıllık faaliyet raporunun genel kurulda okunarak müzakere edilmesinin yeterli olmadığı, ayrıca oylanıp tasdik edilmesinin de gerektiği sonucuna varılmaktadır. Genel kurula sunulan ancak oylanmayan yıllık faaliyet raporunun tekrar, genel kurulda oylanıp reddedilen yıllık faaliyet raporunun ise eksikleri giderilerek yeniden genel kurula sunulması gerekir. Yıllık faaliyet raporundaki eksik ve yanlış bilgiler yönünden açık ibra hüküm doğurmaz. Açık ibra kararı veya bilançonun tasdiğiyle örtülü ibra olmadıkça yıllık faaliyet raporunun kabulü ibra sonucu doğurmaz.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Yıllık Faaliyet Raporu, Yıllık Faaliyet Raporunun Onaylanması, Yöneticilerin sorumluluğu, İbra.

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ismailkayar@aydin.edu.tr, ORCID: 0000001-9870-4847.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELİĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY*

Arş. Gör. Gökay AĞIRBAŞ**

24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda (KoopK) yönetim kurulunun oluşumunda asıl üyelerin yanı sıra yedek üyelere de yer verilmiştir (bkz. m. 55.2). Keza KoopK m. 56.4'e göre kanunda veya ana sözleşmede yazılı sebeplerle yönetim kurulu üyelikleri açılır ve yönetim kurulu toplantı nisabını yitirirse, açılan üyeliklere denetim kurulu üyelerince gecikilmeksizin yeterli sayıda yedek üye çağırılır. Yine KoopK ek m. 3'te yönetim kurulu üyeliği ile bağdaşmayan bir görevde bulunan üyenin, seçildiği tarih itibarıyla bu görevden ayrılması gerektiği, aksi takdirde üyelik seçiminin hükümsüz olacağı, seçimi bu şekilde hükümsüz olan üyenin yerine yedeğinin çağırılacağı düzenlenmiştir.

Yedek üyelikle ilgili hükümler, KoopK'dakiler ile sınırlı değildir. Örneğin dernek yönetim kurulu için 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 84, 4.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu m. 4.(f) ve m. 23 hükümleri ile banka kredi komitesi için Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik m. 5.1 hükmünde yedek üyelik müessesesine yer verilmektedir.

Öte yandan 13.1.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) anonim şirket yönetim kurulunun oluşumunda yedek üyelere yer verilip verilmeyeceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu bağlamda çalışmamızda öncelikle anonim şirket yönetim kurulu bakımından yedek üyeliğin mümkün olup olmadığı hususu incelenecektir. Bu kapsamda kooptasyona ilişkin TTK m. 363.1 ve emredici hükümler ilkesine ilişkin m. 340 hükümlerinin yedek üyeliğe engel teşkil edip etmeyeceği üzerinde durulacaktır.

Yukarıda yer verilen hükümlerden de anlaşılacağı üzere KoopK'da yedek üyelik, yönetim kurulu üyeliklerindeki boşalma hâline özgü olarak öngörülmüştür. Anonim şirketler bakımından ise yönetim kurulu asıl üyesinin bir veya birkaç toplantıya katılmasını engelleyen hâllerde asıl üye yerine devreye giren bir üyenin belirlenip belirlenemeyeceği hususu tartışmaya

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ilbasmis@erciyes.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0560-4498.

** Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, gagirbas@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8528-8557.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

açıktır. Bu çerçevede, elektronik ortamda toplantıya katılıma ilişkin TTK m. 1527 ve temsilen oy verme veya toplantıya vekil aracılığıyla katılımı yasaklayan TTK m. 390.2 hükümlerinin, bu sorunun olumlu cevaplandırılmasına engel teşkil edip etmeyeceği de değerlendirilmelidir. Bu soru olumlu yanıtlandığı takdirde ise söz konusu üyenin göreve başlayabilmesi için asıl üyenin toplantıya katıl(a)mamasına yol açan mazeretin objektif nitelikte olmasının şart olup olmadığı incelenmelidir.

Asıl üyenin bu sıfatını kaybettiği yahut bir veya birkaç toplantıya katıl(a)madığı hâllerde devreye girecek yedek üyenin anonim şirketler için belirlenebileceği kabul edildiği takdirde açıklığa kavuşturulması gereken başka meseleler de gündeme gelecektir. Bu bağlamda çalışmamızda yedek üyenin görevine hangi usul ve esaslara göre davet edileceği, dolayısıyla davet için bir yönetim kurulu kararının gerekli olup olmadığı, davete kimin yetkili olduğu, davetin nasıl yapılacağı, birden fazla yedek üye mevcutsa bunlardan hangisinin davet edileceği gibi hususlar mercek altına alınacaktır.

Çalışmamızda yedek üyelik sıfatının kazanılması hususuna da değinilecektir. Bununla bağlantılı olarak, yedek üye seçilebilmesi için esas sözleşmede buna izin veren bir hüküm bulunmasının gerekli olup olmadığı tartışması da değerlendirilecektir. Ayrıca yedek üyenin tescil ve ilânı, sayısı, nitelikleri, görev süresi, yedek üyelik sıfatının kaybı da ele alınacaktır. Nihayet yedek üyenin yükümlülükleri ve hakları, örneğin sadakat yükümlülüğüne tabiiyeti, bilgi alma hakkına sahip olup olmadığı yahut bilgi verme yükümlülüğünün bulunup bulunmadığı irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Anonim şirket yönetim kurulu, asıl üye, yedek üye, üyelikte boşalma, toplantıya katılamama.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
HÂKİMİYETİN HUKUKA AYKIRI KULLANILMASI DURUMUNDA SORUMLU
HÂKİM ŞİRKET(LER)İN TESPİTİ

Dr. Öğr. Üyesi Rifat CANKAT*

Şirketler topluluklarında sorumluluk rejimi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda birden çok maddede düzenlenir. İlk olarak, hâkim şirketin hâkimiyetini bağlı şirketi kayba uğratacak şekilde kullanması hem alelade hâkimiyet (TTK m. 202/1) hem de tam hâkimiyet (TTK m. 206) durumunda yaptırıma bağlanır. Ek olarak, alelade hâkimiyette bağlı şirket pay sahiplerinin, haklı sebebi bulunmayan bazı organ kararları nedeniyle uğradıkları zararın tazminini ya da paylarının satın alınmasını istemelerine imkân tanınmıştır (TTK m. 202/2). Son olarak, topluluk düzenine özgü bir güven sorumluluğu TTK m. 209 ile Türk hukuk sistemine kazandırılmıştır. TTK m. 202/1'e aykırılık hâlinde zararın tazmini, (i) hâkim şirketten; (ii) hâkim şirketin kayba sebep olan yönetim kurulu üyelerinden istenebildiği gibi, bu kümeye TTK m. 553 vd. uyarınca (iii) bağlı şirket yöneticileri de eklenir. Tam hâkimiyetin kötüye kullanılması durumunda şirket alacaklılarının başvurabilecekleri kişiler de aynıdır. Öğreti, hâkim şirketin (yönetim kurulu üyesi olmayan diğer) yöneticilerini ve keza hâkim teşebbüs ile yöneticilerini de sorumlular arasında kabul eder.

Öte yandan, TTK m. 202/2 uyarınca, haklı sebebi bulunmayan bazı organ kararları karşısında zararlarının tazminini ya da paylarının satın alınmasını isteyen pay sahipleri bu isteklerini hâkim teşebbüse ya da hâkim şirkete yöneltmelidir. TTK m. 209 ise hâkim şirketten bahsetmekle yetinir.

Türk şirketler topluluğu hukuku öğretisi, Alman hukukunda olduğu gibi, birden çok hâkim şirketin varlığında hangi hâkim şirketin sorumlu olduğunu tespit ederken, hukuka aykırı fiilin hangi şirket tarafından gerçekleştirildiğini araştırır. Kanaatimizce hukuka aykırı fiil, kayıp, kazanç (menfaat elde edilmesi), hâkimiyet ilişkisi, hâkimiyetin fiilen kullanılması unsurlarından ikisinin varlığında sorumluluğun şartlarının oluştuğu kabul edilmeli, burada davacıya ispat kolaylığı sağlanmalıdır. Bu ispat kolaylığı da gözetilerek, hukuka aykırı müdahalenin fiilen kim tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmelidir.

* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, rifatcankat@klu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8413-780X.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

Hâkim şirket hukuka aykırı fiilleri organları ve yöneticileri vasıtasıyla gerçekleştirir. Aynı yöneticilerin birden fazla topluluk şirketinde yönetim görevi üstlenmesi ihtimalinde ise ilgili yöneticinin hukuka aykırılığı hangi sıfatı uyarınca gerçekleştirdiği araştırılmalıdır. Bu kişinin bir fiili birden çok sığata dayanarak yerine getirmesi mümkün olduğu gibi aynı kişinin birden çok fiili başka sıfatlarla gerçekleştirmesi de ihtimal dâhilindedir. Her iki durumda da farklı derecelerdeki birden fazla hâkim şirket zarardan sorumlu tutulmalıdır.

Burada birlikte hâkimiyet hâli ayrıştırılmalıdır. Birlikte hâkimiyet, ekonomik açıdan birbirinden bağımsız iki şirketin, bir başka şirket üzerindeki ortak hâkimiyetidir. Kelimenin tam anlamıyla, hâkimiyetin birlikte kullanılmasını gerektiren hâllerdir. Tam da bu nedenle hâkimiyetin kötüye kullanılmasında da birliktelik söz konusudur. Öğretinin yaklaşımı, birlikte hâkimiyette her iki hâkim şirketin de sorumluluğunu karine olarak kabul etmek yönündedir. Sorumluların tespitinde kusur unsuru da dikkate alınmalıdır. Hukuka aykırı fiilin faili ile organ sorumluluğu uyarınca bu fiilden sorumlu tutulabilenler, objektifleştirilmiş kusur sorumluluğu çerçevesinde müteselsilen sorumludurlar. TTK m. 202 ve 206, farklılaştırılmış teselsülün (TTK m. 557) kıyasen uygulanacağını belirtir. Bu uygulama, aynı zarardan sorumlu olan bağılı şirket yönetim kurulu üyelerini de kapsamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Şirketler topluluğu, hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması, yönlendirme, talimat, sorumluluk.

2. OTURUM

Oturum Başkanı: Mehmet DURGUN

(Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Üyesi)

Prof. Dr. Erol ULUSOY

Limited Şirketlerde Karşılıksız Çek Suçunun Faili ve Hapis Cezasının Anayasaya Aykırılığı

Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU

TTK Geçici m. 7'ye Göre Ticaret Sicilinden Terkin Edilen Şirketlere İlişkin Uygulama Sorunları

Av. Dr. Merve Bihter AKICI

Limited Ortaklıkta Sermayenin Bölünmezliği İlkesinin Yarattığı Güncel Sorunlar Üzerine Öneriler

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
LİMİTED ŞİRKETLERDE KARŞILIKSIZ ÇEK SUÇUNUN FAİLİ VE HAPİS
CEZASININ ANAYASAYA AYKIRILIĞI

Prof. Dr. Erol ULUSOY*

Ticari iş niteliğindeki faaliyetlerin suç oluşturması ve duruma göre özgürlüğü bağlayıcı bir ceza yaptırımına bağlanması istisnadır. Bir gerçek veya tüzel kişi tacirin ticari işletmesi ile ilgili ödemeleri, aslında kredi fonksiyonu olmayıp ödeme aracı niteliğine sahip tek kambiyo senedi olan çek ile yapması yaygın bir uygulamadır ve ticari iş niteliğindeki çek keşidesi, çekin karşılıksız çıkması halinde suça dönüşmektedir. Tüzel kişi tacir adına temsil organları veya temsil yetkisine sahip kişiler çek düzenlerken, çekin karşılıksız çıkması halinde, verilen adli para cezasının hapis cezasına çevrilmektedir. Özellikle Çek Kanunu Geçici madde 3/5 ile çeki kredi fonksiyonunu da yükleyen düzenleme ile çekin fiilen keşide edildiği tarih ile ibraz süresinde tüzel kişinin temsil ve yönetim organını oluşturan kişilerin farklı kişiler olduğu haller ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir durumda, adli hapis cezasından çevrilen hapis cezasının kim hakkında infaz edileceği sorunu ile karşılaşilmektedir. Uygulamada mahkemeler ticaret sicili kayıtlarına göre karar verdiklerinden, genel kurulca temsil ve yönetim organına seçilen kişilerin ticaret siciline değişik sebeplerle henüz tescil edilmediği veya edilemediğinde, hem ticaret hukuku hem de ceza hukuku bakımından hatalı sonuçlar doğmaktadır. Sayın Prof. Dr. Yadigar İzmirli'ye atfen hazırlanan bu makalede, özellikle limited şirketler bakımından müdürlük sıfatının kazanılma ve kaybedilme anı ile çekin düzenlenme ve ödeme için ibraz tarihine göre çek hakkında karşılıksız işlemine neden olma anı esas alınarak “fail”in tespiti hususu irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karşılıksız Çek, Fail, Hapis Cezası, Anayasa.

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
TTK GEÇİCİ M. 7'YE GÖRE TİCARET SİCİLİNDEN TERKİN EDİLEN
ŞİRKETLERE İLİŞKİN UYGULAMA SORUNLARI

Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU*

TTK'da ticaret şirketlerinin sona ermesi ve tasfiyesi düzenlenirken, gerek alacaklılar gerekse pay sahipleri için koruyucu tedbirler öngörülmüştür. Bu tedbirlerin tasfiye sürecini uzatmasıyla, gayri faal durumdaki şirketlerin ticaret sicilinden terkin edilememesi ve tüzel kişiliklerinin devamı sonucunu doğurmuştur. TTK Geçici m. 7 ile birinci fıkrada düzenlenen şirketlerle sınırlı olarak ilgili şirketlerin tasfiyesinin çeşitli prosedürlerle uğraşmaksızın kısa sürede tamamlanabilmesi ve ticaret sicilinden terkin için istisnai tasfiye usulü öngörülmüştür. Ancak istisnai tasfiye usulü süreci kısaltmakla birlikte, bazı durumlarda şirket borçlarının veya şirket malvarlığı ya da alacağının bilinmesine rağmen şirketin sicilden silinmesine ve tüzel kişiliğin kaybına olanak sağlamıştır (TTK Geçici m. 7/4-b, 7/12-b ve 7/15).

Yargıtay ve BAM'ın TTK Geçici m. 7'ye göre sicilden silinen şirketlere ilişkin açılan ihya davalarında, şirketin ihyasına karar verilmesiyle birlikte aynı zamanda şirkete tasfiye memuru atanması gerekip gerekmediği, ihya kararının dosya kapsamıyla sınırlı olarak verilmesinin gerekip gerekmediği ve yine ticaret sicil müdürlüğü aleyhine vekalet ücretine hükmedilip hükmedilemeyeceğiyle ilgili farklı yönde kararlarının bulunduğu tespit edilmiştir. Nihayet Yargıtay HGK'nın T. 13.12.2023, E. 2023/11-340, K. 2023/1236 sayılı kararıyla TTK Geçici m. 7'ye göre ticaret sicilinden terkin edilen şirketlerde tasfiyesiz olarak terkin işlemi gerçekleşse dahi TTK m. 547 uyarınca ek tasfiye kararı verilebileceği, bu durumda tasfiye memurunun atanması ve dosya kapsamıyla sınırlı olarak ihyaya karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Öyle ki karara konu olaydaki gibi TTK Geçici m. 7'ye göre yapılan terkin işlemi usulüne uygun olarak yapılmasa da TTK Geçici m. 7/15 uyarınca ihyaya karar verilmesinin ilgili terkin işleminin iptali sonucunu doğuracağı, ancak bu işlemin iptal edilmesinde davacı alacaklı dışında, pay sahiplerinin, tasfiye memurlarının ve yöneticilerin de menfaatlerinin bulunduğu, dolayısıyla işlemin usulsüzlüğü ileri sürülerek istenen ihya talebiyle davacının amacına TTK m. 547 ile ulaşılabilecekse, TTK Geçici m. 7 gereği yapılan terkin işleminin

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ozgekuru@aydin.edu.tr, ORCID:0000-0003-2144-4164.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

usulüne uygun olup olmadığının tespitine veya şirketin ihyasıyla terkin işleminin iptaline karar verilmesinde hukuki yararının bulunmadığı ifade edilmiştir.

Tebliğimizde Yargıtay ve BAM kararlarının bir kısmında yer alan ve yine HGK kararı ile devam eden bazı sorunlar tespit edilerek çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır. İlk olarak TTK Geçici m. 7'deki şartları taşımayan şirketlerin ticaret sicilinden terkin sonucunda, açıkça hükümde alacaklının haklı gerekçelere ihya davası açabileceği belirtilmesine rağmen, hükmün amacı ve menfaatler dengesi gözetilerek mahkemece ihya kararının verilmesinde hukuki yararının bulunmadığı söylenebilir mi? Yine HGK kararında alacaklının amacına TTK m. 547 ile ulaşması mümkün değilse o zaman TTK Geçici m. 7/15 uyarınca ihya davası açabileceğinin kabulü halinde alacaklı hangi durumda bu davayı açabilecektir? Zira alacaklının TTK m. 547 ile amacına ulaşamayacağı başkaca bir hal bulunmadığına göre dolaylı olarak HGK'nın görüşü alacaklının TTK Geçici m. 7/15 uyarınca ihya davası açma hakkını tamamen ortadan kaldırmaz mı? İlgili sonuca yöneticiler ve varsa tasfiye memurları için de ulaşılabileceğine göre aynı görüş bu kişiler bakımından da geçerli midir? Yine TTK m. 547 ile davacının amacına ulaşamayacağı istisnai hallerden biri pay sahiplerinin şirkete devam etme isteği olabileceğine göre, TTK Geçici m. 7 /15 sadece usulsüz terkinde dayanarak pay sahipleri açılan davalar bakımından mı geçerli olacaktır? HGK kararında açıkça davacı tarafından usulsüz terkinde dayalı olarak açılan ihya davalarda dahi mahkemenin terkin işleminin usulüne uygun olup olmadığını incelemesi gerekmediği (hatta incelememesi gerektiği) ifade edildiğine göre, terkin işlemini usulüne uygun olarak gerçekleştirmeyen ticaret sicil müdürlüğü aleyhine hangi durumda vekalet ücretine hükmedilebilecektir? Davacının bu talebi nasıl değerlendirilecektir?

TTK Geçici m. 7/15'in hukuka aykırı terkin işlemlerinin denetlenmesi amacına hizmet ettiği, bu gerekçeyle mahkemenin terkin işleminin usulüne uygun olup olmadığını incelemesi gerektiği, ilgili durumun sicil müdürlüğü aleyhine vekalet ücretine hükmedilip hükmedilemeyeceği bakımından da önem arz ettiği, usulüne aykırı terkin işlemlerinde TTK m. 547'nin uygulanmasının mümkün olmadığı, mahkemenin terkin işleminin ortadan kaldırılması sonucunu doğuracak şekilde ihyaya ve sicil müdürlüğü aleyhine vekalet ücretine hükmedilmesine karar vermesi gerektiği, usulüne uygun terkin işlemlerinde eğer tasfiye gerçekleşmişse TTK m. 547'nin uygulanarak sınırlı ihyaya ve tasfiye memurunun atanmasına karar verilebileceği, tasfiyesiz terkin söz konusu ise TTK Geçici m. 7/15 uyarınca verilecek

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

ihya kararıyla “çoğun içinde az da vardır ilkesi” gereği sınırlı ihyaya karar verilmesinin mümkün olduğu ve bu yönde karar verilmesi gerektiği, zira TTK m. 547’nin tasfiye işlemlerinin yapılmasının ardından sona eren şirketler için öngörüldüğü, usul ekonomisi ilkesi gereği TTK Geçici m. 7/15’e “İhya kararı veren mahkeme gerekli tedbirleri alır.” şeklinde bir cümlenin eklenmesinin uygun olacağı, böylelikle açılacak davalarda organ yokluğu vs. gibi problemlerle başkaca bir davanın açılmasının engellenebileceği yönündeki görüşümüz tebliğ kapsamındaki sorunlarla sınırlı olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: ihya, ek tasfiye, sınırlı ihya, tasfiye memuru, terkin işleminin iptali, hukuki yarar, vekalet ücreti.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
LİMİTED ORTAKLIKTA SERMAYENİN BÖLÜNMEZLİĞİ İLKESİNİN
YARATTIĞI GÜNCEL SORUNLAR ÜZERİNE ÖNERİLER

Dr. Merve Bihter AKICI*

Limited ortaklıkları, TTK'da yer alan düzenlemeler nedeniyle ortak sayısı sınırlanmış anonim ortaklıklar olarak tanımlamak mümkündür. Ancak özellikle sermaye ve pay kavramları açısından anonim ortaklıklarla arasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır.

Limited ortaklıkta esas sermaye, mevcut tüm sermaye paylarının toplamından ibarettir (*Çamoğlu*, Ersin: Limited Ortaklıklar Hukuku'nun Temel İlkeleri, İstanbul 2023, s. 14 vd.). Limited ortaklıklarda sermaye, paylara bölünmemiştir. Limited ortaklığın sermayesi, esas sermayedir. Bir sermaye payının verdiği oy sayısını belirlemek için ve sadece bu amaçla sermaye payının itibari değerinin kanuna göre hesaben 25TL'ye bölünmesi sermayenin değil, sermaye payının oy sayısının saptanması için yapılan hesaben bölünmedir (*Tekinalp*, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, s. 520). Dolayısıyla limited ortaklıkta esas sermaye payı ile ortaklık hakkı veren pay, farklı kavramlardır.

TTK'da ayrıca limited ortaklıklarda esas sermaye payının senede bağlanabilmesi de düzenlenmiştir. TTK md. 593'e göre pay, senede bağlanabilecektir. Ancak senede bağlanması, yalnızca açıklığa ve işlem güvenliğine hizmet etmektedir. Esas sermaye payının ispat aracı şeklinde senede bağlanması, kıymetli evrak vasfı kazandırmamakta, yalnızca pay yazılı hale gelmektedir. Bu halde senet, esas sermaye payı borcunun ödendiğini gösteren bir makbuzdur. (*Tekinalp*, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, s. 549). O halde anonim ortaklıkta payın senede bağlanması ile limited ortaklıkta payın senede bağlanmasının sonuçları oldukça farklıdır.

Limited ortaklıkta pay senede bağlanabilmesine rağmen bölünemediğinden, uygulamada payın devrinde sorun çıkabilmektedir. Kural olarak sermaye taahhüdünün borçlusu, taahhüt eden kişidir. Eğer pay tamamen ödenmeden devredilmişse payı devralan gerçek veya tüzel kişi sermaye borcunun borçlusudur. Bir diğer deyişle devralan kişinin borç yüklenmesi niteliğindedir. Ancak yukarıda açıklandığı üzere limited ortaklıklarda payın bölünmezliği ilkesi esastır. Pay esasında, paylara bölünmemiş sermayenin tamamıdır.

* Avukat, Ankara Barosu.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

Uygulamada limited ortaklıkta ortağın sermaye taahhüdünün bir kısmını ödemesine rağmen bir kısmını ödemediği durumlarda payın devrinde sorumluluk açısından boşluk doğmaktadır. Zira devredilen kısımda sermayenin ne kadarının ödendiğinin tespiti mümkün değildir. Örneğin tek ortaklı bir limited ortakta A, kuruluş ile taahhüt ettiği sermayenin tamamını ödemiştir. Daha sonra genel kurulda alınan karar ile ortaklık sermayesi artırılmış ve tamamı A tarafından taahhüt edilmiştir. Ancak daha sonra ortak A, taahhüt ettiği sermayenin yalnızca bir kısmını ödeyerek B'ye pay devri yapmıştır. Burada ödenmemiş sermayeden kimin sorumlu olacağı, mevcut hukuki düzenlemeler ile çözülememektedir. Uygulamada şirket defterlerinde borçlu gözüken ortaktan tahsili sağlanmakta ancak bu çözüm hakkaniyete uygun olmamaktadır. Bu nedenle limited ortaklık pay devirlerinde şirkette ödenmemiş sermaye bulunuyorsa taraflar arasında bu pay devrinde sorumluluk anlaşması yapılabilmesi ya da en azından pay defterinin ayrıntılı bir şekilde tutulup ödenmiş ve ödenmemiş sermaye pay miktarlarının kaydedilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Limited ortaklık, pay devri, ödenmemiş sermaye taahhüdü, sermayenin bölünmezliği, pay senetleri.

3. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR

(Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Doç. Dr. Nuri ERDEM/Dr. Öğr. Üyesi Tuğba SEMERCİ VURALOĞLU

Halka Açık Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticileri Aleyhine Kurulca Örtülü Kazanç Aktarımından Hukuki Sorumluluk Sebebiyle Tazminat Talep Edilebilir mi?

Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU

Aile Şirketlerinde Uygulamada Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğr. Üyesi Büşra ERDEM

CMK m. 133 Uyarınca Şirket Yönetimi İçin Kayyum Tayini

HALKA AÇIK ORTAKLIK YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VE YÖNETİCİLERİ
ALEYHİNE KURULCA ÖRTÜLÜ KAZANÇ AKTARIMINDAN SORUMLULUK
SEBEBİYLE TAZMİNAT TALEP EDİLEBİLİR Mİ?

Doç. Dr. Nuri ERDEM*

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba SEMERCİ VURALOĞLU**

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile müstakil bir maddede detaylı olarak düzenlenen örtülü kazanç aktarımı yasağına aykırılığın yaptırımlarına ilişkin hükümler Kanun'un 21, 92, 94, 103 ve 110. maddelerinde sevk edilmiştir. Bu çerçevede Sermaye Piyasası Kurulu da başta iade davası açma, örtülü kazanç aktarımında sorumluluğu bulunanların imza yetkilerini kaldırma, ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar ilgilileri görevden alma ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar görevden alınan yönetim kurulu üyelerinin yerine yenilerini atama olmak üzere geniş yetkilerle donatılmıştır. Özellikle örtülü kazanç aktarımı yapılan tarafın halka açık ortaklığın yönetim kurulu üyeleri ya da yöneticileri olması halinde Kurul tarafından bu kişilere karşı da iade davası ikame edilebilecektir. Ne var ki uygulamada, aktarım yapılan taraf yönetim kurulu üyeleri ya da diğer yöneticiler olmadığı halde Kurul tarafından bu kişilere karşı tazminat talepli istemde bulunulduğu görülmektedir. Çalışmamızda da, Sermaye Piyasası Kurulu'nun yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde yetkileri açıklandıktan sonra, özellikle sorumluluk davası açma noktasında dava takip yetkisinin bulunup bulunmadığı ve bağlı sorunlar güncel Yargı kararları ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halka Açık Anonim Ortaklık, Örtülü Kazanç Aktarımı, Sermaye Piyasası Kurulu, Dava Takip Yetkisi, Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu.

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, nurierdem@aydin.edu.tr, ORCID:0000-0001-7468-9291.

** Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, tugba.semervuraloglu@bau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0575-0746.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
AİLE ŞİRKETLERİNDE UYGULAMADA KARŞILAŞILAN HUKUKİ SORUNLAR
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU*

Aile şirketleri yalnızca Türkiye’de değil, dünyanın birçok ülkesinde ekonominin hemen hemen her sektöründe oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Ülkemiz özelinde Anadolu’nun farklı şehirlerinde kurulan ve o şehirleri ekonomik açıdan da kalkındıran, bu vesile ile ülke ekonomisine katkı veren şirketlerin büyük çoğunluğunun da aile şirketi olarak faaliyet gösterdikleri görülmektedir¹. Aile şirketleri ülke ekonomisine vermiş oldukları katkının yanı sıra, aslında çevrenin korunması, toplumsal eğitim faaliyetlerinde bulunulması veya bu tür faaliyetlere katkıda bulunulması gibi kurumsal sosyal sorumluluk projelerinde de etkin birer rol üstlenmektedirler².

Aile şirketlerine ilişkin literatür çalışmalarına bakıldığında daha çok işletme, iktisat, vergi boyutları ile incelendiği, hukuki olarak bağımsız bir çalışma ile değerlendirmeye ise nadiren tabi tutulduğu görülmektedir. Yapılan incelemelerde genellikle aile şirketleri kapalı türdeki anonim şirketler ile az sayıda ortaktan oluşan limited şirketlerde ortaya çıkan hukuki uyuşmazlıklar özelinde değerlendirilmektedir³. Aile şirketleri farklı disiplinlerde bilimsel incelemelerin konusunu oluştursa da aile şirketleri için üzerinde uzlaşılan bir tanım ise mevcut değildir.

Aile şirketleri TTK 124’de sayılan ticaret şirketlerinden ayrı ve bağımsız bir şirket türü değildir. Aile şirketi yapılanması altında bir araya gelecek kişilerin kendileri için en uygun ticaret şirketi türünü belirlemeleri önemlidir. Aile şirketleri bağımsız bir şirket türü olmadığı için, ayrı ve özel bir mevzuatları da bulunmamaktadır. İşletme konuları, büyüklükleri veya hukuki türleri gibi ayrımlardan büyük ölçüde bağımsız şekilde aile şirketleri için geçerli genelleştirilmiş kural ve esasların getirilip getirilemeyeceği sorusu ise, ayrıca tartışmaya açıktır.

* Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, esra.hamamcioglu@khas.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7646-3616.

¹ Bu şirketlerin “Anadolu Kaplanları” olarak nitelendirilmesi için bkz. Mehmet Helvacı/Muhammed Sulu: Ekonominin Büyük Gücü Aile Şirketlerini yahut Anadolu Kaplanlarını Daim Kılmak, Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2023, Editörler: Bahtiyar/Tevetoğlu/Aktaş Ertan/Şua/Gökdemir Tamer/Tokbaş, İstanbul 2023, s. 235.

² Bu yönde ayrıca bkz. Helvacı/Sulu, s. 235.

³ Esra Hamamcioğlu: Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi, Ankara 2022, s. 122.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

Şirketler hukukunun genel prensiplerinden ayrılmayı gerektirecek haklı ve makul gerekçelerin ortaya konulması, özellikle aile, miras ve vergi hukuku boyutuyla sorunların ve çözüm önerilerinin getirilmesi ve tabi ki aile şirketlerinin kendisine has özelliklerinin çıkarılması, belirlenecek yaklaşımdan sonra da aile şirketlerine has ve bazı yönlerden ayrıksı hukuki kuralların, bu şirketlerin devamlılığı konusunda hukuki koruma mekanizmalarının getirilip getirilmeyeceği tüm yönleri ile incelenmeyi hak eder durumdadır⁴.

Tebliğimizde aile şirketlerine ilişkin bir tanımlama yapıp yapılamayacağı, aile şirketlerinin kendine has özelliklerini ve bu şirketlere özgü olarak ortaya çıkan ihtiyaçları dikkate alan, içeriğinde şirketler hukuku dışında, aile, miras, vergi hukukuna ilişkin özel düzenlemeler içeren aile şirketlerine ilişkin ayrı bir mevzuata ihtiyaç olup olmadığı ya da aile şirketlerinin taşıdığı özellikler doğrultusunda getirilen özel düzenlemelerle şirketler hukuku içinde ayrı ve bağımsız bir tür olarak kabulünün mümkün olup olmadığı tartışılacaktır. Bunların dışında tebliğimizde ayrıca aile şirketlerinin devamlılığının sağlanmasında aile anayasaları, aile vakıfları, pay sahipleri sözleşmeleri ve korporatif etki doğurabilecek emredici hükümlere aykırı olmayan anasözleşme/şirket sözleşmesi hükümlerinin ne derece etkili olabilecekleri somut örnekler üzerinden incelenmeye çalışılacaktır⁵.

Anahtar Kelimeler: Aile şirketleri, Aile Anayasası, Aile vakıfları, Pay sahipleri sözleşmesi, Anasözleşme/ Şirket sözleşmesi.

⁴ Genel olarak bkz. Hamamcıoğlu, s. 147-148. Türkiye uygulamasında sermaye şirketleri özelinde genellikle uygulamada daha itibarlı olarak kabul edilen anonim şirketlerin tercih edilmesi, aile şirketleri yapılanmasında da etkisini göstermektedir. Halbuki şirket ortaklarının kamu borçlarından da belirli koşulların varlığı halinde sorumlu olabilmesi dezavantajı dışında, hem kanunen hem de şirket sözleşmesi ile şahıs özelliklerinin ön plana çıkarılabildiği, çıkarıldığı limited şirketlerin de bu tür yapılanmalar için oldukça uygun olduğu göz ardı edilmemelidir. Özellikle emredici hükümler ilkesinin anonim şirketlere oranla çok daha rahatça aşılabildiği şirket sözleşmesi hükümleri ile aile şirketlerinin ihtiyaçlarına daha rahatlıkla yanıt verilebilecektir. Aile şirketi yapılanmalarında limited şirket türünün uygun olup olmadığının değerlendirilmesi hususunda ayrıca bkz. Hamamcıoğlu, s. 171-178.

⁵ Konuya ilişkin genel bilgi için ayrıca bkz. Esra Hamamcıoğlu: Aile Şirketlerinin Devamlılığının Sağlanmasında Aile Anayasaları ve Aile Vakıfları Etkili Birer Araç Olarak Kullanılabilir mi?, Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2023, Editörler: Bahtiyar/Tevetoğlu/Aktaş Ertan/Şua/Gökdemir Tamer/Tokbaş, İstanbul 2023, s. 244-255; Argun Karamanlıoğlu: Aile Şirketlerinin Devamlılığı İçin Aile Vakıflarının Elverişliliği, Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2023, Editörler: Bahtiyar/Tevetoğlu/Aktaş Ertan/Şua/Gökdemir Tamer/Tokbaş, İstanbul 2023, s. 258-265.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
CMK M. 133 UYARINCA ŞİRKET YÖNETİMİ İÇİN KAYYIM TAYİNİ

Dr. Öğr. Üyesi Büşra ERDEM*

Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun şirket faaliyeti çerçevesinde işlendiği yönünde şüphe bulunması durumunda, Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) m. 133 hükmü uyarınca ve hükümde sayılan şartların somut olayda varlığı halinde ilgili şirket yönetimi için kayyım tayin edilmesi mümkündür. İlgili hükmün kanunda düzenlendiği yer ve amacı nazara alındığında, bu tedbir koruma tedbirlerinin bir türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla maddi gerçeği ortaya çıkarmak, suça ilişkin delil elde etmek, delillerin karartılmasına engel olmak gibi koruma tedbirlerinin amaçları şirket yönetimi için kayyım tayininde de geçerlidir. Bununla birlikte bu tedbir ile aynı zamanda ilgili şirket vasıtasıyla suç işlenmesine devam edilmesini engelleme amacı da bulunmaktadır. Bu yönüyle ilgili kurumun koruma tedbiri niteliğinin yanı sıra önleyici tedbir niteliğini de taşıdığını ifade etmek gerekir. Dolayısıyla, tedbirin hukuki niteliğinin karma nitelikte olduğunu söylemek mümkündür. Bu tedbire başvurabilmek için suçun bir şirket faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğuna dair kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için kayyım tayininin gerekli olması koşulları bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemede yer alan tedbirin muhatabı olan şirket ifadesinden tüzel kişiliği haiz olmaları sebebiyle ticaret şirketlerini, diğer bir ifadeyle Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 124/1'de sayılan kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerini anlamak gerekir. Zira CMK m. 133/3'te Türk Medeni Kanunu (TMK) ve TTK hükümlerine atıf yapılmıştır. Bu minvalde TTK'da düzenlenen ticaret şirketlerine kayyım atabilmesinin temel dayanağı esasen ticaret şirketlerinin tüzel kişiliğe sahip olması sebebiyle TMK'nın tüzel kişilere kayyım atanabileceğini düzenleyen ilgili maddeleridir. Dolayısıyla, bu düzenlemeler ışığında TBK'da düzenlenen ve fakat tüzel kişiliği bulunmayan adi şirketlere TTK ve TMK hükümleri çerçevesinde kayyım atanması mümkün değildir. Tedbire ilişkin şüphe koşulu suç şüphesi değildir; soruşturma veya kovuşturma konusu suçun bir şirket faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğuna dair kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı aranmaktadır. Kanun koyucu bu tedbire başvurulması için “*kuvvetli şüphe*”den daha hafif bir şüphe derecesi olan

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, busrabodur@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4315-4686.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

“*kuvvetli şüphe sebepleri*”nin varlığını yeterli görmüştür. Bununla birlikte diğer koruma tedbirlerinde olduğu gibi bu tedbir açısından da maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasında zorunluluk / gereklilik koşulu aranmaktadır; madde metninde de bu husus vurgulanmıştır. Bu tedbire başvurulabilmesi için aranan bir diğer şart olan, şirket faaliyeti çerçevesinde suçun işlenmeye devam etmesi gerekliliği, tedbirin önleyici niteliğini de ortaya koymaktadır. Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun, zincirleme veya mütemadi suç şeklinde tezahür etmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Eğer şirket faaliyeti çerçevesinde işlendiği iddia edilen suç tamamlanmışsa artık CMK m. 133 kapsamında şirket yönetimine kayyım tayin edilmesi mümkün olmayacaktır. Tedbirin bu niteliği, kanaatimizce maddenin düzenlenme amacını da ortaya koymaktadır: Bir yandan şirketin gölgesi altında suç işlenmesinin engellenmesi amaçlanırken, diğer yandan bu amaç uğruna şirketin ekonomik ve sosyal olarak zarara uğramasına sebebiyet vermemek istenmektedir. Zira şirket faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi mevzuata uygun olarak faaliyet gösteren bir şirket açısından mümkün değildir. Burada kanun koyucunun kast ettiği, şirket faaliyetlerinin bir nevi paravan olarak kullanılması suretiyle suç işlenmesidir. Bu çerçevede örneğin, şirket yöneticilerinden veya ortaklarından biri tarafından suç işlenmesi halinde şirket yönetimi için kayyım tayin edilemez. Tedbirin istisnai niteliği gereği her suç bakımından bu tedbire başvurulması mümkün değildir. Bu tedbire yalnızca, şirket faaliyeti çerçevesinde işlenen katalog suçlarından birinin varlığı durumunda başvurulabilir. Katalog suç olarak CMK m. 133/4'te, göçmen kaçakçılığı, insan ticareti, uyuşturucu madde imal ve ticareti suçu gibi genellikle toplu olarak işlenen suçlara yer verilmiştir. Ayrıca ilgili suçların bir kısmında, suçun tüzel kişi faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, yaptırım olarak Türk Ceza Kanunu (TCK) m. 60 çerçevesinde güvenlik tedbiri uygulanabileceği hükmü düzenlenmiştir. Sayılan bu şartların varlığı halinde, soruşturma aşamasında sulh ceza hakimi, kovuşturma aşamasında esas mahkemesi, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Kayyım hakkında hakim veya mahkeme tarafından takdir edilen ücret şirket bütçesinden karşılanır (CMK m. 133/2). Hakim veya mahkeme, gerçek veya (kanunda açıklık bulunmamakla birlikte) tüzel bir kişiyi kayyım olarak atayabilecektir. Kanunda kayyım atanmasına ilişkin diğer esaslara yer verilmemesi nedeniyle TMK ve TTK'da yer alan, kayyım atanmasına ilişkin hükümlerin, uygun düştüğü ölçüde kıyas yoluyla uygulanması gerekmektedir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur (CMK m. 133/1). Soruşturma aşamasında sulh ceza hakimin

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

verdiği kararlara karşı CMK m. 267 uyarınca itiraz kanun yoluna başvurulması mümkündür. Ancak kovuşturma aşamasında, mahkeme kararına kural olarak itiraz yolu kapalı olduğu için, verilen tedbir kararına karşı ancak hükümle birlikte istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilecektir. Kayyımın yaptığı işlemlere karşı ise, CMK m. 133'te görevli mahkemeye ilgili TMK (TMK m. 403, 426 vd) ve TTK (TTK m. 235, 412, 441) hükümlerine göre başvurulabileceği düzenlenmiştir. Tedbirin sona ermesine ilişkin madde metninde bir açıklık yoktur. Ancak soruşturma aşamasının kovuşturmaya yer olmadığı kararı ile bitmesi halinde bu kararın; kovuşturma aşamasında ise hükmün kesinleşmesi ile tedbir kararı sona erer. Bununla birlikte yargılamanın her aşamasında, tedbire başvurulması için gerekli şartların ortadan kalkması halinde tedbire son verilebilir.

Anahtar Kelimeler: koruma tedbiri, kayyım tayini, şirket yönetimi, ceza muhakemesi, önleyici tedbir.

İKİNCİ GÜN (26 NİSAN 2024)

4. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İsmail KAYAR

(İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Ahmet BATTAL

İnşaat Şirketlerinin İş Bitirme Belgelerinin İktisadi Kıymetinin Hukuki Mahiyeti

Dr. Öğr. Üyesi Selen SERDER / Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT

Kambiyo Senetlerinin İptalinin Sonuçları ve Usul Hukuku Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Hilal YENER KULBAY

Öğreti Tartışmaları ve Uygulama Sorunlarıyla Ticari İşlemlerde Taşınır Rehninin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Pınar UZUN ŞENOL

Markanın Ayırt Edici Karakteri Değiştirilmeden Farklı Unsurlarla Kullanımı

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
İNŞAAT ŞİRKETLERİNİN İŞ BİTİRME BELGELERİNİN İKTİSADİ KIYMETİNİN
HUKUKİ MAHİYETİ

Prof. Dr. Ahmet BATTAL*

Bilhassa inşaat şirketlerinin sahip olduğu iş bitirme belgelerinin şirket için ve pay sahipleri için iktisadi açıdan bir değer taşıdığı hususunda şüphe yoktur. Ancak tecrübeden kaynaklanan ve tecrübeyi gösteren bu belgelerin iktisadi değerinin hukuki açıdan tarifi henüz yapılmamıştır.

Kanaatimizce bu belgeler bir aynî sermaye unsuru olarak envantere geçirilebilir ve bilançolarda izlenebilir. Bu uygulamanın daha önce yapılmamış olması hukuki bir engelden değil fiilî durumdaki belirsizliklerden kaynaklanmaktadır.

Tecrübe belgeleri de diyebileceğimiz iş bitirme belgelerinin mali tablolarda görünür halde olması, muhasebenin gerçeğe uygunluğu ilkesinin de bir gereğidir ve şirketler açısından çeşitli faydaları vardır.

Bu konudaki uygulamanın geliştirilmesi, aynı zamanda tecrübeye ilişkin başka bazı gayri maddi varlıkların da bilançolanabilmesine imkân sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Şirketlerde Sermaye Türleri, Aynî Sermaye, Şahıs Şirketi Ve Sermaye Şirketi Ayrımı, Şahsi Emek Ve Ticari İtibar, İş Bitirme Belgeleri, Tecrübe Belgeleri, Bilançoda Gayri Maddi Varlık Kalemleri, Tecrübenin Sermaye Değeri.

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, battal@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7686-0774.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
KAMBIYO SENETLERİNİN İPTALİNİN SONUÇLARI VE USUL HUKUKU
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Selen SERDER*

Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT**

Kıymetli evrakın zayi olması halinde iptali, Türk Ticaret Kanunu'nun Kıymetli evrak kitabında hem genel olarak düzenlenmiş hem de nama, emre ve hamile yazılı senetler bakımından ayrı ayrı özel hükümlere yer verilmiştir. TTK m.651-m.653'de yer alan genel hükümler tüm kıymetli evrak türlerinin iptali bakımından geçerli olup TTK m. 657'de nama yazılı senetlerin iptali, TTK. m. 661-669'da hamile yazılı senetlerin iptali ve TTK. m. 757-765'de ise poliçenin iptali özel olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre emre yazılı senetler, poliçenin iptaline ilişkin hükümlere göre iptal olunur.

Kambiyo senetleri kanunen emre yazılı olduklarından poliçenin iptaline ilişkin hükümler diğer iki kambiyo senedi bakımından da uygulanır. Bir başka ifadeyle tüm kambiyo senetleri poliçenin iptaline ilişkin hükümlere göre iptal olunur. Çalışmamızda kambiyo senetlerinin iptal şartları ve iptal usulü hakkında genel bir açıklama yapıldıktan sonra kambiyo senetlerinin iptalinin sonuçları ve özellikle iptal kararının usul hukuku açısından değerlendirilmesi üzerinde durulacaktır.

TTK'da kıymetli evrakın iptaline ilişkin hükümler incelendiğinde iptal kararının sonuçları hakkında ayrıntılı bir düzenleme olmadığı görülmektedir. Yapılan düzenlemelerden iptal kararı alan hamilin hakkını senetsiz ileri sürebileceği yahut yeni bir senet düzenlenmesini isteyebileceği anlaşılmaktadır. İptal kararı kıymetli evrakın teşhis işlevini ortadan kaldırmaktadır. İptal kararının temel olarak bir olumlu diğeri ise olumsuz olmak üzere iki sonucu vardır. Olumlu sonucu, iptal kararı hamiline senedi ibraz etmeksizin borçludan ödemeyi talep etme imkanını tanımasıdır. Olumsuz sonucu ise senedi elinde tutan iyiniyetli hamilin senedi borçluya ibraz ederek ödenmesini talep etme hakkını ortadan kaldırmasıdır. Yine poliçenin iptaline ilişkin hükümlerde iptal kararı alan hamilin, kabul edene karşı poliçeden

* Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, selenserder@cag.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2602-7856.

** Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, tugcearslanpinar@cag.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0327-8150.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

doğın istem hakkını ileri sürebileceği düzenlenmiştir. Bu düzenleme nedeniyle iptal kararı hamilinin müracaat borçlularına başvurup başvuramayacağı doktrinde tartışma konusu olmuştur.

Kıymetli evrakın iptaline ilişkin düzenlemelerin özellikle kambiyo senetlerinin iptali halinde uygulamada ortaya çıkabilecek sorunları çözmede yetersiz olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bilindiđi üzere, kıymetli evrakın iptali kararı şekli açıdan sonuç yaratan ve karar hamiline hakkını senetsiz ileri sürme imkânı tanıyan bir karardır. Kambiyo senetleri kanunen emre yazılı olduklarından kamu itimadına mazhar senetlerdir; bir başka ifadeyle iyi niyetin korunduğu senetlerdir. O halde zayi olan bir kambiyo senedi hakkında iptal kararı verilmiş olmasına rağmen bu senedi elinde tutan iyi niyetli bir hamil bulunması halinde şeklen hak sahibi olan hamille maddi hukuka göre hak sahibi olan hamil karşı karşıya gelecektir. Böyle bir durumda borçlunun kime ödeme yaparak borcundan kurtulacağı da önem kazanacaktır.

Tebliğimizde ayrıca iptal yargılamasına ilişkin özellik arz eden durumlar, mahkemece verilen iptal kararının kesin hüküm etkisini haiz olup olmadığı noktasında değerlendirmeler yapılacaktır. İptal kararını alan hamilin borcunu tahsil etmek için kime karşı hangi hukuki yollara başvurabileceği ve bu aşamada yararlanabileceği savunma vasıtaları da usul hukuku açısından değerlendirilecektir. Verilen iptal kararı ile başvurulması mümkün olan takip yolları ve bu takip yollarında iptal kararının etkisi üzerinde durularak çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır. Bunun yanı sıra maddi hukuka göre hak sahibi olan ve kambiyo senedini elinde tutan iyi niyetli hamilin ödeme talebinde bulunması halinde borçlunun ve iptal kararı hamilinin durumu kıymetli evrak ve usul hukuku hükümleri açısından değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

Anahtar kelimeler: Kambiyo senedi, İyi niyetli hamil, İptali kararı, Takip yolları, Kesin hüküm.

**ÖĞRETİ TARTIŞMALARI VE UYGULAMA SORUNLARIYLA TİCARİ
İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

28.10.2016 tarihinde 29871 sayılı Resmi Gazetede yayınlanıp, 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu (TİTRK) ile 21.07.1971 tarihli 1447 Sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu (TİRK) yürürlükten kaldırılmıştır.

TİRK ile benzer şekilde teslimsiz, sicile tescil yolu ile taşınır rehnini düzenleyen yeni kanunda bir bütün olarak ticari işletmeninin rehni dışında, TİTRK.md.5'te sınırlı olmayacak şekilde sayılan varlıklar ve benzerleri üzerinde tacire bir ya da birden fazla taşınır varlığı rehnedebilme imkânı da verilmiştir.

Yeni kanun ile rehin veren ve rehinli alacaklı olabilecek kişiler düzenlenmiş, eski düzenlemeye göre kapsam oldukça genişletilmiş ve rehin sözleşmesinin bir tarafının kredi kuruluşu, diğer tarafında tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı olabileceği ayrıca esnaf ve/veya tacirler arasında da aktedilebileceği düzenlenmiştir.

Eski kanun döneminde ticari işletme rehni sözleşmesi Ticaret Siciline tescil edilmekteyken TİTRK ile Taşınır Rehni Sicili kurulmuş. Rehin Sözleşmeleri ile rehnedilen taşınır varlıkların bu sicile tescili ile teslimsiz rehin tesisi imkânı getirilmiştir.

Kanunun isminde yer alan “ticari işlem” ifadesinin kanunun kapsamını belirlemekte güçlük yarattığı, kanunda kullanılan terminolojinin alışılmış terminolojiden farklı olduğu, çıkarılan yönetmeliklerde ise normlar hiyerarşisine uymayacak şekilde aykırılıklar olduğu, hatta kanunda düzenlenmeyen konuların düzenlendiği, TARES in aleni bir sicil olmasına karşın, TİTRK m. 8/2 ile bir taşınırın rehinli olduğunu bilmeyen veya bilmesi gerekmeyen üçüncü kişinin iyiniyetinin korunmasının doğru olmadığı, sicil aleni olduğuna göre TMK m.1020/3'e

* Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, hilalyenerkulbay@trabzon.edu.tr, 0000-0002-7933-610X.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

paralel bir düzenleme ihtiva etmesi gerektiği ve daha pek çok hukuki konuda eleştiriler yapılmıştır.

TİTRK m.14/f.1/a ve Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu ve Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelikte yer alan rehinli alacaklının rehin konusu varlığın mülkiyetinin devrini talep etmesi düzenlemeleri doktrinde lex commissoria yasağına aykırılık teşkil edip etmediği yönünden tartışılmıştır. TİTRK, UNCITRAL Teminatlı İşlemler Model Kanunu ile benzerlik göstermektedir. Kanunun 18. maddesine göre bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun taşınmaz rehnine ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Tebliğimizde TİTRK yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılan değişiklikler ve doktrinde değişiklik yapılması önerilen hususlar, ticaret hukuku ve medeni hukuk yönünden değerlendirilecek, uygulama sorunları ve tartışmalı hususlar irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, Ticari İşletme Rehni, Taşınır Rehni, Tescilli Rehin, Teslimsiz Rehin.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
MARKANIN AYIRT EDİCİ KARAKTERİ DEĞİŞTİRİLMEDEN FARKLI
UNSURLARLA KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Pınar UZUN ŞENOL*

Markanın tescil edilmesini sağlayan temel unsur markanın ayırt ediciliğidir. Ayırt edicilik, bir işaretin, diğerlerinden farklı olmasını, farklı algılanmasını ve dolayısıyla marka olarak kabulünü sağlayan özelliklerin tümüdür. Bazı işaretler başlangıçtan itibaren ayırt edici iken, bazıları kullanım yoluyla ayırt edicilik kazanabilir. Marka olarak algılanmayacak şekilde ayırt ediciliğe sahip olmayan işaretlerin tescilini, Türk Patent ve Marka Kurumu, resen, mutlak ret nedenlerine dayanarak reddeder.

Marka sahibi ayırt edici nitelikteki markasını kullanmalıdır. Ancak, bu kullanım zorunluluk esasına tabi değildir ve kullanım gerçekleşmediğinde marka sahibinin hak kaybı gündeme gelebilir. Öyle ki, marka sahibinin markasını kullanmaması, marka hakkını ileri sürmesini sınırlayabileceği gibi markasının iptal tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına da sebep olabilir. Bu durum, marka kullanımının hukuken külfet niteliği taşıdığının bir göstergesidir. Marka kullanım külfeti, marka sahibinin markasını tescil ettirdiği şekliyle kullanmasını gerekli kılar; ancak bir zorunluk getirmez.

Markanın kullanılması hâllerinin nelerden ibaret olduğu Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) md. 9/2 hükmünde belirtilmektedir. Buna göre, “*markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması*” markanın temel işlevine uygun kullanım şekillerinden biridir. SMK md. 9/2-a hükmü, markanın tescil edildiği şekliyle kullanımının istisnasını teşkil etse de ayırt edici karakteri değiştirilmeden gerçekleşen kullanımlar geçerli bir markasal kullanımdır. İlgili hükmün gerekçesinde, tescilli markanın değiştirilerek farklı unsurlarla kullanılması hâlinde ortaya çıkan yeni markanın tescil edilip edilmediğinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Nitekim, markanın ayırt edici unsuru zarar görmeden farklı şekilde kullanılması hâlinde de markaya sağlanan korumadan aynı şekilde faydalanılır.

* Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, pusenol@nny.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1660-316X.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

SMK md. 9/2-a hükmünde marka kullanım külfetinin örneğini teşkil eden “*markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması*” ifadesinden ne anlaşılması gerektiği, bu hâllerin neleri kapsadığı kanun koyucu tarafından belirtilmemiştir. Bu sebeple, her somut olay özelinde ayırt edici karakterin değiştirilip değiştirilmediği hususunun incelenmesi gerekir. Başka bir deyişle, markanın ayırt edici karakterinin hangi durumlarda zarar görebileceğinin veya markanın farklı şekilde kullanımının markanın ayırt ediciliğine olası etkilerinin değerlendirilmesi gerekir. Hiç kuşkusuz, bu değerlendirmenin doğru sonuç verebilmesi, değerlendirmede dikkate alınması gereken temel unsurların tespitiyle mümkün olur. Buradaki temel unsurların başında markanın ayırt edici unsurunun ne olduğunun belirlenmesi gelir. Ayırt edici unsurun belirlenmesinin ardından, farklı şekilde kullanımın ayırt ediciliğe olası etkilerinin incelenmesi gerekir. Bu değerlendirmenin ortalama tüketici nezdinde yapılması, doğru sonuca ulaşmada önemli etki eder. Marka, farklı unsurlarla kullanılsa da tüketici açısından işlevini yerine getirecek şekilde kullanımı söz konusu ise ayırt ediciliğe zarar verilmediği anlaşılır.

Markanın tescil edildiği hâlden farklılık taşıması, marka kullanımına aykırılık teşkil edebilir. Bu ihtimalde, marka hakkının devamını sağlayan bir kullanımdan söz edilemez. Ancak, ayırt edici karakteri değiştirilmeden markanın farklı şekilde kullanımı, bu durumdan ayrı tutulur. Çalışmamızda, marka kullanım hâllerinden birini teşkil eden ayırt edici karakter değiştirilmeden gerçekleşen marka kullanım kavramı “*ayırt edici karakter*”, “*farklı unsurlarla kullanım*” kavramları ekseninde somutlaştırılmaya çalışılacaktır. Bu kapsamda, öğretideki görüşler ve yargı kararları ile yabancı mahkeme kararları yol gösterici olacaktır.

Anahtar kelimeler: Marka, ayırt edici karakter, farklı unsurlarla kullanım, marka kullanım külfeti, markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanımı.

5.OTURUM

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nuri ERDEM

(İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Dr. Öğr. Üyesi Sema AYDIN

Kooperatiflerde Birleşme Hükümlerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN

Anonim Şirket Sorumluluk Davalarında Şirket Alacaklılarına Karşı İleri Sürülebilecek İtiraz ve Defiler: İsviçre Federal Mahkemesi'nin Raschein Praxis Kararları Işığında Bir Değerlendirme

Av. Öğr. Gör. Halil Emre GÜRLER

Deniz Ticaretinde Kurtarma Hukukunda Sorumluluk Kurtarmasına İlişkin Tartışmalar

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
KOOPERATİFLERDE BİRLEŞME HÜKÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sema AYDIN*

Kooperatifler, Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 124 uyarınca bir ticaret şirkettir. Ticaret şirketlerinin birleşmelerine, bölünmelerine ve tür değiştirmelerine TTK m. 134 ilâ 194 üncü maddeler uygulanır. Kooperatifler Kanunu'nda birleşmelere ilişkin özel düzenlemeler yer almaktadır. Bu nedenle Kooperatifler Kanunu'nda birleşmeleri ilgilendiren özel düzenlemelerin ve TTK'da birleşmeleri ilgilendiren genel düzenlemelerin bir arada incelenmesi gerekmektedir. 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'ndaki birleşme hükümleri, 6762 sayılı eski TTK düzenlemelerine uygun bir şekilde kaleme alınmıştır. Ancak ETTK, 6102 sayılı TTK ile yürürlükten kaldırılmıştır. TTK'da en köklü revizyona uğrayan bölümlerden birisi de birleşme, bölünme ve tür değiştirme konusu olmuştur. TTK m.136 gereğince şirketler; bir şirketin diğerini devralması (devralma şeklinde birleşme) veya yeni bir şirket içinde bir araya gelmeleri (yeni kuruluş şeklinde birleşme) yoluyla birleşebilirler. TTK m.137/3 kooperatiflerde geçerli birleşmeleri hükme bağlamıştır. Buna göre; kooperatifler; kooperatiflerle, sermaye şirketleriyle ve devralan şirket olmaları şartıyla, şahıs şirketleriyle, birleşebilirler. Kooperatifin bir başka şirket türüyle devralma yoluyla birleşmesi yahut kooperatifin de dâhil olduğu yeni kuruluş yoluyla birleşme hallerinde Kooperatifler Kanunu'nda bir hüküm öngörülmemektedir. KK m.5'te kooperatiflerin diğer bir kooperatifle birleşmesine dair ana sözleşmeye hüküm konulabileceği belirtilmiştir. KK m.51 hükmünde de sadece bir kooperatifin başka bir kooperatifle birleşmesi hali düzenlenmiştir. Ancak TTK hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde eksiktir zira kooperatifler sermaye şirketleriyle ve devralan olmak kaydıyla şahıs şirketleriyle de geçerli bir biçimde birleşebilir. Benzer bir husus KK m.81'de de yer almaktadır. Kooperatiflerin dağılma sebeplerinin düzenlendiği bu maddede kooperatifin diğer bir kooperatifle birleşmesi bir dağılma sebebi olarak sayılmıştır. Oysa TTK hükümleri uyarınca; kooperatifler başka bir kooperatifle birleştiğinde değil ancak devrolan şirket olarak birleştiğinde dağılır hatta tasfiyesiz sona erer. Devrolunan şirket, birleşmenin ticaret siciline tescili ile infisah eder (TTK m. 152/3). Kooperatif devralan şirket olduğunda dağılmaz. Ayrıca

* Yıldız Teknik Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, aydinsema@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-1233-5508.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

devralan şirket olmak kaydıyla sadece başka bir kooperatifle birleşmesiyle değil sermaye şirketleriyle birleştiğinde de aynı sonuç gerçekleşir. Şahıs şirketleri ile birleşmelerde ise bu sonuç gerçekleşmez. Zaten kooperatifin şahıs şirketiyle birleşmesi için ancak devralan olması gerekir (TTK m.137/3). TTK m. 151/d hükmünde kooperatiflerde birleşme sözleşmelerinin kooperatif genel kurulunda hangi çoğunlukla kabul edilmesi gerektiğini düzenleyen bir hükümdür. Kooperatifler Kanunu kapsamında bir kooperatifin diğer bir kooperatifle birleşmesine ilişkin genel kurul kararları nitelikli çoğunluk gerektirir. Bu yönüyle TTK m. 151/d birleşme sözleşmelerinin verilen oyların üçte ikisinin çoğunluğuyla onaylanmalıdır hükmü ile uyumludur. Birleşmeleri ilgilendiren hususlarda KK ve TTK hükümleri arasındaki kanunlar çatışması sorunu çözümlenmelidir. Özel nitelikteki KK daha eski tarihli iken genel kanun niteliğindeki TTK yeni tarihlidir. TTK m. 134/2 hükmü ile; ticaret şirketlerinin birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin düzenlemelerine aykırı olan diğer bütün kanunlardaki hükümler örtülü bir şekilde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu durumda Kooperatifler Kanunu'nun sadece TTK'ya aykırı olmayan hükümleri uygulanma kabiliyetini haizdir (TTK m. 134/2). Kooperatifler Kanunu, eski TTK hükümlerine göre düzenlendiği için KK m. 84'ün neredeyse tamamı TTK m. 136 vd. hükümlerine aykırıdır. KK m.84/11 hükmü, TTK'ya aykırı değildir. Ancak uygulama sorunlarına yol açabilir. KK m.84/11'de ortakların sorumluluğunu artıran veya ek ödeme yükümlülüğü getiren kararlarda, birleşme kararına katılmamış olan ortakların kararın ilanı tarihinden başlamak üzere üç ay içinde kooperatiftan çıkacağını bildirebilecekleri düzenlenmiştir. Ancak birleşme kararı alınır alınmaz, yönetim organları tarafından birleşmenin tescili için başvuru yapılması TTK m.152 gereğince bir zorunluluktur. Dolayısıyla ortaklara çıkma hakkı tanıyan 3 aylık süre içinde birleşmeye katılan kooperatifin aktif ve pasifi ile devralan şirkete geçmesi, hukuken infisahı söz konusu olur ya da çok uzun olmayan bir süre içinde bu sonuç gerçekleşir. Bu durumda birleşme kararına muhalif kalan kooperatif şirket ortakları için TTK m. 141'de düzenlenen ayrılma akçesi ödenmesinin söz konusu olup olmayacağı hususu değerlendirilmelidir. Ayrılma akçesi öngörülen birleşmelerde TTK m. 151/5 hükmünde sadece şahıs ve sermaye şirketlerine ilişkin düzenleme yapılmış ve kooperatiflere ilişkin bir hüküm öngörülmeyle kooperatif ortakları korumasız bırakılmıştır. KK m. 84/11 hükmünün lafzından kooperatifin bir başka kooperatif tarafından devralınması şeklindeki birleşmeler için uygulanacak bir hüküm olduğu anlaşılmaktadır. Sözü edilen hükmün TTK kapsamına uygun diğer geçerli birleşme hallerinde uygulanıp

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

uygulanamayacağını da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bir kooperatifin kamu tüzel kişiliği tarafından devralınmasına ilişkin KK m. 85 hükmü, TTK'ya aykırı değildir. TTK m. 137'de geçerli birleşmeler düzenlenmiştir. TTK, bu tip birleşmeleri yasaklamamakta, kapsam dışı bırakmaktadır. Bu durumda TTK m. 134/2 uygulanmayacak ve KK m. 85'in yürürlükte olduğu sonucuna varılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kooperatif, ticaret şirketleri, birleşme, geçerli birleşmeler, ayrılma akçesi.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
ANONİM ŞİRKET SORUMLULUK DAVALARINDA ŞİRKET ALACAKLILARINA
KARŞI İLERİ SÜRÜLEBİLECEK İTİRAZ VE DEFİLER: İSVİÇRE FEDERAL
MAHKEMESİ'NİN RASCHEIN PRAXIS KARARLARI IŞIĞINDA BİR
DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN*

Anonim şirketin, yönetim kurulu üyelerinin yaptıkları işlemlerden dolayı uğradığı zararlar sebebiyle, şirketin yanında her bir pay sahibi de dava açabilir (TTK m. 555/1). Şirketin iflas etmesi hâlinde tazminatın şirkete ödenmesini, şirket alacaklıları da talep edebilir. Ancak bunun için istemin öncelikle iflas idaresi tarafından ileri sürülmesi gerekir (TTK m. 556/1).

Şirketin iflas etmesi durumunda, diğer koşulların da varlığı hâlinde şirket alacaklıları tarafından açılacak olan davadan elde edilen hasıla önce dava açan alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis olunur; bakiye, sermaye payları oranında davacı pay sahiplerine ödenir; artan iflas masasına verilir (TTK m. 556/2).

Şirket alacaklıları tarafından kendilerine karşı sorumluluk davası açılan yönetim kurulu üyelerinin, alacaklılara karşı hangi itiraz ve defileri ileri sürüp hangilerini ileri süremeyecekleri, özellikle şirkete karşı sahip olunan itiraz ve defileri ileri sürme hakkını, şirket alacaklılarına karşı da haiz olup olmadıkları hususu önem arz etmektedir. İlgili konu, hukukumuzda yeteri kadar değerlendirilmemekle birlikte, İsviçre hukukunda, uzun tartışmalara konu olmuş, belirtilen hususta farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bu noktada, özellikle “Raschein Praxis” kararı olarak adlandırılan İsviçre Federal Mahkeme Kararı, başlarda eleştirilmesine rağmen, zamanla hem öğretiye hem de birçok yargı kararına yön vermiştir. Bahsi geçen karar uyarınca, şirketin iflası hâlinde, şirket zararları nedeniyle dava açan şirket alacaklıları, bireysel değil, alacaklılar topluluğunun bir bütün olarak talebi şeklinde bir dava açma hakkına sahiptirler. Söz konusu karar, kendilerine karşı sorumluluk davası açılan yönetim kurulu üyelerinin, şirkete karşı ileri sürebilecekleri itiraz ve defileri, şirket zararları nedeniyle dava açan şirket alacaklılarına karşı da ileri sürüp süremeyecekleri noktasında ikili bir ayrım yapmaktadır. İlk olarak; şirket

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, gizlemturan@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4988-8760.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

alacaklıları tarafından açılan sorumluluk davalarında, şirketin irade beyanından meydana gelen ve şirket alacaklılarının, kararın oluşumunda etkili olmadıkları hususların, alacaklılara karşı ileri sürülemeyeceği ifade edilmiştir. Diğer yandan ise şirketin irade beyanından kaynaklanmayıp da kanundan ya da hukukun genel ilkelerinden doğan savunma vasıtalarının, şirket alacaklılarına karşı da ileri sürülebileceği kabul edilmektedir. Bu anlamda, şirketin, ilgili yönetim kurulu üyeleri hakkında aldığı ibra kararı, yönetim kurulu üyelerinin yaptıkları işlemlerin onaylanmasına ilişkin genel kurul kararları, şirket esas sözleşmesinde yer alan tahkim kaydı, yalnızca şirketin iradesiyle ortaya çıktığından, şirket alacaklılarının açtıkları sorumluluk davasında savunma aracı olarak kullanılamaz. Öte taraftan, zamanaşımı def'i, takas def'i gibi şirketin iflasından önce şirkete karşı sahip olunan ve şirketin irade beyanından kaynaklanmayan tüm itiraz ve def'iler, şirket zararları nedeniyle dava açan şirket alacaklılarına karşı da ileri sürülebilir.

Çalışmamızda İsviçre Federal Mahkemesi'nin konuyla ilgili verdiği kararlar ve öğretideki görüşler ele alınarak, bahsi geçen husus hukukumuz bakımından ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bu kapsamda, hukukumuz açısından da başta ibra kararı olmak üzere, yönetim kurulu üyelerine TTK m. 395 ve m. 396 hükümleri çerçevesinde, genel kurul tarafından verilen izin veya icazetler, TTK m. 356 uyarınca yapılan işlemleri ya da yönetim kurulunun diğer işlemlerini onaylayan genel kurul kararları ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. İlgili değerlendirme sonucunda, sayılan konular hakkında alınan genel kurul kararlarının yalnızca şirketi bağlayacağı, kararın alınmasında hiçbir etkisi olmayan şirket alacaklılarına karşı, bu kararların savunma vasıtası olarak ileri sürülemeyecekleri sonucuna varılmıştır. Aksinin kabulü, çeşitli hususların yanı sıra bilhassa, kanun koyucunun, şirketin yanında, pay sahiplerine ve şirketin iflası hâlinde şirket alacaklılarına da dava açma hakkı vermesinin amacıyla da bağdaşmaz. Öte taraftan, zamanaşımı def'i, takas def'i, hakkın kötüye kullanılması gibi şirketin irade beyanından değil de kanundan kaynaklanan itiraz ve def'i imkânlarının şirket alacaklılarına karşı da ileri sürülmesinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Zira şirket alacaklılarının açmış oldukları dava, şirket zararlarından kaynaklanmaktadır ve bu nedenle, şirket alacaklılarına, şirketin sahip olduğu haklardan daha fazla hak verilemez. Son olarak söylemek gerekir ki; şirket alacaklılarının, şirket zararları nedeniyle açtıkları sorumluluk davalarında, yönetim kurulu

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

üyelerinin, yalnızca şirket alacaklılarına karşı bireysel olarak ileri sürebilecekleri itiraz ve defilerin ileri sürülebilmeleri ise mümkün olmayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sorumluluk Davası, Şirket Alacaklıları, Yönetim Kurulu Üyeleri, İtiraz ve Defiler, Raschein Praxis.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
DENİZ TİCARETİNDE KURTARMA HUKUKUNDA SORUMLULUK
KURTARMASINA İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Öğr. Gör. Halil Emre GÜRLER*

İçinde bulunduğumuz modern çağın gerekleri çerçevesinde teknolojik gelişmeler, çevreye yönelik hassasiyet ve haksız fiil sorumluluğu, geleneksel denizde kurtarma hukukunda daha önce var olmayan sorumluluk kurtarmasının dikkate alınması zorunluluğunu doğurmuştur. Deniz ticaretinde kurtarma hukukunun temel unsurlarından olan tehlike unsuru kapsamında maddi şeylerin tehlikeden kurtarılmasının yanında kurtarılan sıfatını haiz olanların soyut olarak sorumluluk altında kalabileceği şeylerden de kurtarılması söz konusu olabilmektedir. Gemi malikinin üçüncü şahıslara karşı sorumluluğunun doğmasının veya sorumluluk doğurabilecek bir nedenin kurtaran tarafından önlenmesi sadece malike değil kamuya da yarar sağlar. Bu anlamda sorumluluk kurtarması konusu hem özel hukuk ve kamu hukuku boyutludur. Sorumluluk kurtarması kavramı kurtarma faaliyetinin başarısız olduğu ancak örneğin (kamu yararına olan) çevre zararının kısmen de olsa önlendiği hâllerde faydalı neticenin mutlaka emniyet altına alınan değerlere özgü olması ilkesinin terk edilmesi gerektiğine dair bir görüş olarak ortaya çıkmıştır.

Sorumluluk kurtarması hakkında kısmî de olsa yapılan ilk yasal düzenleme 1989 tarihli Kurtarmaya Dair Uluslararası Londra Konvansiyonudur. Kurtarılan geminin çevre zararına sebebiyet verebilecek bir yük taşıması veya yakıt sızdırması kamusal bir tehlike barındırmakla, çevre zararının meydana gelmesi hâlinde devletin gemi malikinin sorumluluğuna gitmesi mümkün olduğu gibi, çevredeki su araçları, diğer araçlar, insanlar veya deniz canlıları, tesisler, platformlar vb. şeylerin zarar görmesi durumunda üçüncü şahısların buna karşı sorumluluk talebinde bulunmaları mümkündür. Böylece çevre kirlenmesinin ortaya çıkaracağı sorumluluk, kirliliğin temizlenmesine yönelik sorumluluk, üçüncü kişilere veya kamuya yönelik zarara ilişkin sorumluluk vb. söz konusu olabilmektedir. Maruz kalınan tehlike sonucunda ortaya çıkan üçüncü şahıs taleplerinin engellenmesi de kurtarma hukuku kapsamında yapılan yargılamalarda sorumluluk kurtarması olarak değerlendirilebilmektedir.

* Avukat / Piri Reis Üniversitesi Öğretim Görevlisi, av.emregurler@gmail.com, ,ORCID:0000-0002-7585-3417.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

Mevzuatta sorumluluk kurtarmasına ilişkin açık bir hüküm yer almamasına karşılık üçüncü şahısların kurtarılan eşya malikine yönelik alacak iddialarında bulunma tehdidinin önlenmesi kapsamında sorumluluk kurtarması doktrinde tartışmalı bir konudur. Tartışmanın odak noktası, sorumluluk kurtarmasının kurtarmanın en önemli hususlarından olan kurtarma ücretinin belirlenmesine etkisi noktasındadır. Buna göre bir kurtarma faaliyetinin kurtarılan üçüncü kişilerin taleplerinden veya donatanı aynı zamanda çevreye gelebilecek zararlardan doğabilecek sorumluluktan ve hatta kamu otoritelerinin ileri sürebilecekleri taleplerden kurtarması hâlinde, bunun kurtarma ücretinin belirlenmesinde ne şekilde dikkate alınacağı tartışma konusudur. Sorumluluk kurtarmasının tek başına kurtarmanın konusunu oluşturup oluşturmayacağı da tartışmalıdır ve fakat hakim görüşe göre sorumluluk kurtarması diğer kriterler ile birlikte kurtarma ücretinin belirlenmesinde etkili olan bir unsurdur. 1989 Londra Konvansiyonu'nun 13/1(b) maddesinde çevre zararının önlenmesine yönelik olarak ücrette artırım (*enhanced reward*) öngörülmesine rağmen, aynı zamanda bu hükmün “sorumluluk kurtarması (*liability salvage*)” kurumunu ortaya koyduğu ileri sürülmektedir. Sorumluluk kurtarmasının kapsamında olduğu kabul edilen çevre zararının önlenmesi kavramının artırılmış ücret (*enhanced reward*) kapsamında değerlendirilse de sorumluluk kurtarması kavramından ayrılması gerektiği görüşü bulunmaktadır. Günümüzdeki mevcut durumda hâkim görüşe göre sorumluluk kurtarması tek başına kurtarma faaliyeti teşkil etmemekte; ancak kurtarma ücretinin belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla, çatma sonucunda doğabilecek tazminat taleplerinin önlenmesi de tek başına kurtarma teşkil etmemektedir. Belirtmekte fayda var ki, sorumluluk kurtarması geleneksel kurtarma ücreti ile ilişkili olup 1989 Londra Konvansiyonu m. 14'te yer alan çevre kurtarması kapsamında talep edilecek özel tazminat ile ilgisi bulunmamaktadır.

Şimdilik sorumluluk kurtarması doktrin ve yargı kararlarında ancak kurtarma ücretinin artırılmasında bir etken olarak değerlendirilmektedir. Şayet sorumluluk kurtarması yasal düzenlemelerde kurtarma faaliyeti olarak veya kurtarma ücretine hak kazandıran özerk bir hâl olarak düzenlenirse tek başına kurtarma faaliyeti teşkil edebilecektir. Bununla birlikte çevre zararına ilişkin yasal düzenlemelerdeki özel tazminatın yetersizliği sebebiyle ortaya konan ve mutabakat ile kurtarma sözleşmesine eklenen SCOPIC Klozu gibi kurtarana daha geniş bir himaye sağlayacak bir ek kloz düzenlenmesi görüşü mevcuttur. Yine, sorumluluk kurtarması

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

özelinde sorunların çözümüne yönelik olarak uluslararası bir fon tesisi ve uluslararası sözleşmeye bir *channeling liability* (sorumluluk yöneltme) maddesi eklenmesi mümkündür. Bu kapsamda sorumluluk kurtarmasına ilişkin tartışmalar tebliğimizde değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler : deniz ticareti, kurtarma hukuku, sorumluluk kurtarması, çevre zararı, soyut tehlike.

6.OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY

(İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Zehra Gönül BALKIR

İşverenlerce, İşçi Alacaklarından Kaçınmak Amacıyla Yapılan Tüzel Kişilik Muvazaaları ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması

Doç. Dr. Gençer ÖZDEMİR

Ticari Nitelikli İşyeri Kiralarında Kiraya Veren On Yıllık Uzama Süresi Sonunda Kira Sözleşmesini Feshi

Dr. Öğr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT

Ticaret Hukuku Dahilinde Ticari İşletme Çalışanlarının Yönetime Katılımı

Arş. Gör. Dr. Nurcan DEMİRTAŞ

Ticari Sırların Medenî Yargılama Hukuku Bakımından Korunması

İŞÇİ ALACAKLARINDAN KAÇINMAK AMACIYLA YAPILAN TÜZEL KİŞİ
İŞVEREN MUVAZAALARI VE TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASI

Prof. Dr. Zehra Gönül BALKIR*

Tüzel kişilik perdelenmesinin kaldırılması, işçi alacaklarının tahsil edilemediği durumlarda, tüzel kişiliğin arkasında saklanarak, dürüstlük kuralına aykırı davranan, hile yapan işverenlere, iş sözleşmesinden doğan borçlarını ödemedikleri için, sorumluluk yükletilmektedir.

İşverenlerin, özellikle de tüzel kişi işverenlerin, işçilik alacaklarını ödememek için, tüzel kişiliğin ayrılık ilkesini kötüye kullanmaları, işverenin tüzel kişilik muvazaası olarak tanımlanabilir. İşverenler, tüzel kişiliğin sağladığı, ayrılık ilkesini kullanarak, işçi alacaklarıyla ilgili borç sorumluluğundan kaçmaya çalışırlarsa, tüzel kişilik perdesi kaldırılabilir.

İşçi alacaklarında, işverenlerin, tüzel kişilik muvazaası nedeniyle, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması ve aralanması, ancak mahkeme yoluyla ve mahkeme kararıyla birlikte gerçekleştirilebilmektedir. Tüzel kişilik perdesi, tüzel kişi işverenin sorumlu olduğu bir borç veya yükümlülüğünden, ortakların da sorumlu olması ya da ortakların sorumlu olduğu bir borç veya yükümlülüğünden, tüzel kişiliğinde sorumlu olması nedeniyle aralanmakta ve kaldırılmaktadır.

İşverenin tüzel kişilik muvazaasında, genellikle taraflar arasında organik bağ bulunduğundan, tarafların iç içe geçmesinden kaynaklanan tüzel kişilik muvazaasında, işçi alacaklarının tahsili için açılan davalarda, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması yanında organik bağ kurumunun da birlikte ele alındığı görülmekle, bu şekilde işverenlerin sorumluluğu yoluna gidilebilmesi ve gerçek işverenin tespiti mümkün olabilmektedir. Gerçek işverenin tespiti için, hakim ortağın, alacaklıdan kötü niyetle, mal kaçırarak dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde onu zarara sokması, ya da şirket topluluklarında öz kaynak yetersizliği, yabancı yönetimi ve mal

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, gonulbalkir@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-0710-8375.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

varlıklarının birbirine karışması gibi nedenlerle tüzel kişilik perdesinin kaldırılabilir, böylece gerçek işverenin sorumluluğu paylaşması sağlanabilir.

Her somut olayın kendi özgün yapısı içinde tüzel kişilik, düz, ters ve çapraz şekillerde kaldırılabilir. Tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasıyla, tüzel kişinin arkasında durarak saklanan kişilere başvurulabilir. Böylece tüzel kişilik perdesinin arkasına saklanan kişiler, tüzel kişinin borçlarından sorumlu tutulabilir. Henüz mevzuatımızda düzenlenmeyen, yargı kararlarıyla öğretici görüşleri ve uygulamalarla geliştirilen tüzel kişilik perdesinin kaldırılması kurumu, dürüstlük kuralına aykırı olarak, hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanmasıdır. Ortaya çıkan zarar ile fiil arasında uygun illiyet bağının bulunması halinde, tüzel kişilik perdesi kaldırılır ve kusuruyla, zarara sebep olan gerçek veya tüzel kişi işverenlerin sorumluluğuna gidilir.

Kanuna karşı hileyle, kanunun arkasına dolanarak, tüzel kişiliğin ayrılık ilkesinin arkasına saklanarak, yapılan muvazaâ, hukuka aykırı bir davranış olduğu gibi, aynı zamanda haksız bir fiildir. Hukuki açıdan işveren muvazaası şeklinde ortaya çıkan ihtilafın, sözleşmeye ve borca aykırılık gerekçesine bağlı olarak mı, yoksa haksız fiil sorumluluğuyla mı giderilebileceği tartışılabilir.

Yargıtay, birçok kararında, gerçek işverenin tespiti için, tüzel kişilik perdesinin aralanması veya kaldırılması yanında, muvazaâ tarafları arasındaki organik bağ kavramına dikkat çekmekte, iki oluşumun da birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Son derece istisnai koşullarda kullanılan bu hukuki yapılar, henüz tam anlamıyla belirginleşmemiş olmakla birlikte, bu konudaki ölçütlerin, her somut olaya göre farklılaştığı görülmektedir.

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması ve organik bağ kurumları, işçi alacaklarının tahsiliyle ilgili ortaya çıkacak yeni uygulama, kararlar ve hukuksal düzenlemelerle, hukuksal gelişimini tamamlayacaktır. Ancak o zamana kadar, işverenin tüzel kişilik muvazaalarında, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması, her somut olay özelinde gerekçelendirilmek zorundadır.

Anahtar Kelimeler: İşçi Alacakları, Tüzel Kişiliğin Ayrılık İlkesi, İşverenin tüzel kişiliği kötüye kullanması, Organik Bağ, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
TİCARİ NİTELİKLİ İŞYERİ KİRALARINDA KİRAYA VERENİN ON YILLIK
UZAMA SÜRESİ SONUNDA KİRA SÖZLEŞMESİNİ FESHİ

Doç. Dr. Gençer ÖZDEMİR*

Ticari nitelikli çatılı işyeri kiralarda kural olarak kiraya verenin sözleşme süresinin sona ermesine dayanarak sözleşmeyi sonlandırma hakkı yoktur. Zira Türk Borçlar Kanunu m.347/1 gereğince, konut ve çatılı işyeri kiralarda kiracı, belirli süreli kira sözleşmelerinde sürenin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılmaktadır. Kiraya veren sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdirememektedir. Bu durum ticari nitelikli çatılı iş yeri kiralarda da geçerlidir. Ancak, on yıllık uzama süresinin sonunda kiraya veren, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunarak herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeyi sona erdirebilir.

Belirli süreli çatılı ticari işyeri kira sözleşmelerinde, on yıllık uzama süresinin dolmuş olması şartı ve sürenin başlangıcının ne zaman olacağı, bu sürenin kira sözleşmesinin başlangıcından itibaren mi yoksa kira süresinin ilk yılının bitiminden itibaren mi hesaplanacağı ya da uzama süresinin kira sözleşmesinin süresinin sona erdiği tarihten itibaren mi başlayacağı konusunda doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Bu konuda Yargıtay'ın da artık yerleşmiş diyebileceğimiz bir içtihadı oluşmuştur.

Doktrindeki baskın görüşe göre, on yıllık uzama süresi, sözleşmede kararlaştırılan kira süresinin bitiminden itibaren başlamaktadır. Bu kapsamda, kiraya veren, sözleşmeyi herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmede kararlaştırılan kira süresinin bitimini müteakiben işleyecek on yıllık uzama süresinin tamamlanmasından sonra işlemeye başlayan her bir yıllık uzama süresinin bitiminden en az üç ay önce yapılacak bildirim ile kullanabilecektir. Bu durumu formülize etmek gerekirse, Sözleşmede kararlaştırılan kira süresi + on yıllık uzama süresi + bir yıllık uzama süresi. Örneğin, 3 yıllık bir çatılı işyeri kira sözleşmesi yapılmışsa, kiraya veren, süresinde fesih bildiriminde bulunmuş olması kaydıyla, 3+10+1 yıl olmak üzere

* İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, gozdemir@29mayis.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3382-1262.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

en erken ondördüncü kira yılının bitimi itibariyle sözleşmeyi feshedebilir. Yargıtay uygulaması da doktrindeki baskın görüş ile paralellik arz etmektedir. Yargıtay uygulamasında da on yıllık uzama süresi kira sözleşmesinde kararlaştırılan sürenin bitiminden itibaren başlamaktadır.

Çalışmamızda, ticari nitelikli çatılı işyeri kiralarında kiraya verenin bildirim yoluyla sözleşmeyi sona erdirmesi, on yıllık uzama süresinin başlangıcı, bildirimin ne zaman yapılacağı, doktrindeki farklı görüşler ve Yargıtay uygulaması detaylı şekilde aktarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ticari nitelikli çatılı işyeri kirası, çatılı işyeri kirası, çatılı işyeri kiralarında kiraya verenin bildirim yoluyla sözleşmeyi sona erdirmesi, on yıllık uzama süresi.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
TİCARET HUKUKU DAHİLİNDE TİCARİ İŞLETME ÇALIŞANLARININ
YÖNETİME KATILIMI

Dr. Öğr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT*

On yıl öncesinde çalışanların çalıştıkları ticari işletmelerin yönetimine katılması fikri son derece uç bir düşünce olarak kabul edilmekteydi. Ticaret Hukukunun günümüzde ulaştığı çok boyutlu yapı karşısında ise çalışanların işletmelerin karar alma süreçlerine dahil olması son derece önemli uygulama haline gelmiştir. Şirketler ile kilit hedef kitleleri arasındaki ilişkilerin merkezi olması gerekir. Katılımcı işyeri yönetimi süreçleri bu hususu “kuran ve sürdüren yönetim fonksiyonu” olarak tanımlamaktadır. Ticari faaliyet ile hedef kitle arasında karşılıklı yarara dayalı ilişkiler bulunmaktadır. Bu anlamda bir işletmenin başarısı yada başarısızlığı belli ölçüler dahilinde ilişki yönetimi olarak adlandırılan katılımcı süreçten doğrudan etkilenmektedir. Çalışanların yönetime katılımını esas alan süreçler analiz, planlama, uygulama ve değerlendirmeden oluşan dört aşamalı yönetim süreci içerisinde ortaya çıkan uygulamayı savunur. Bu uygulama ticari işletmelerin kilit hedef kitleleriyle olan ilişkilerine odaklanmakta, bu ilişkinin üzerine inşa edildiği boyutlarla ilgilenmekte ve kuruluş-halk ilişkisinin kilit hedef kitleleri üzerindeki etkisini belirlemektedir. Katılımcı işletme ilişki yönetimi olarak görülen bu kavramsal değişim geleneksel ticaret anlayışlarının terk edilmesini beraberinde getirmektedir. Katılımcı şirket yönetimi süreçleri yönetsel işletme süreçlerini stratejik olarak kullanan bir yönetim fonksiyonu olarak kavramsallaştırılır. Bu arayışın bir parçası olarak, son zamanlardaki araştırmaların odak noktası ticari işletmeler ve çalışanlar arasındaki bağın doğasını anlamaya yönelmiştir. Ticari işletme-halk ilişkisi boyutlarını tanımlayıp test edebilmeye yönelik temel uygulama, çalışanların karar alma süreçlerine dahil olduğu bir üretim anlayışı olarak öne çıkmıştır. kuruluş-halk ilişkisini daha fazla açıklamaya yönelik bir girişimdir. Çok boyutlu olarak nitelendirdiğimiz bu girişim ve beraberinde getirdiği ilişkiler, Ticaret Hukuku alanında da spesifik düzenleme ve uygulamaların tanımlanmasını zorunlu hale getirmiş ve mevzuatla tanımlanan esasların kişilerarası iletişim ve sosyal psikoloji ile desteklenmesi yönündeki gerekliliği ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Şirket, Karlılık, Katılımcı Yönetim, İnovasyon, Ticari Psikoloji.

* Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ozgur.basyigit@ibu.edu.tr, 0000-0003-4307-4539.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ
TİCARİ SIRLARIN MEDENÎ YARGILAMA HUKUKU BAKIMINDAN
KORUNMASI

Arş. Gör. Dr. Nurcan DEMİRTAŞ*

Ticari sır, ticaret hukukunda gerçek veya tüzel kişi tacire çoğunlukla ekonomik menfaat sağlayan, açığa çıkması halinde tacirin menfaatini zedeleyecek ve bu nedenle gizli kalması gereken bilgi olarak ifade edilebilir. Önemli iş ve işletme bilgilerini içinde barındırabilen bu kavram, ticari hayatta güvenli bir ortamın sağlanması için çeşitli şekillerde koruma altına alınmalıdır. Türk hukukunda ticari sırların doğrudan korunmasına ilişkin özel bir düzenleme yer almamaktadır. Ancak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun haksız rekabete ilişkin hükümleri başta olmak üzere, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun gibi çeşitli düzenlemelerde ticari sır ve korunmasıyla ilgili hükümler yer almaktadır. Ayrıca ticari sır kavramı Türk hukukunda henüz yürürlükte olan metinlerde açıkça tanımlanmamış olmakla birlikte, Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısının ikinci maddesinde tanımlanmıştır. Medeni usul hukuku bakımından ise sırların korunması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda tanıklıktan çekinme hakkı kapsamında düzenlenmiştir. Hukuk Muhakemeleri Kanununun 249. maddesine göre, kanun gereği sır olarak korunması gereken bilgiler hakkında tanıklığına başvurulacak kişiler, bu hususlar hakkında tanıklıktan çekinebilirler. Ayrıca yine Hukuk Muhakemeleri Kanununun 250. maddesinde menfaat ihlali tehlikesi nedeniyle tanıklıktan çekinme düzenlenmiştir. 250. maddenin 1. fıkrasının c bendine göre tanığın beyanı, meslek veya sanatına ait olan sırların ortaya çıkmasına sebebiyet verecekse tanıklık yapmaktan imtina etmesi mümkündür. Bu bağlamda usul hukukunda özellikle üçüncü kişiler bakımından sırların korunmasına ilişkin temel korumanın bu hükümlerle sağlandığı söylenebilir. Bunun yanında hem üçüncü kişiler hem de taraflar bakımından sırların korunması hakkında belgelerin ibrazı mecburiyetine ilişkin düzenlemeler de önem arz etmektedir. Bugünkü medeni usul hukuku anlayışı, tarafların ticari sırlarının korunması bakımından, onların dava sürecinde sırlarının ortaya çıkması sebebiyle geri dönüşü olmayan zararlara

* İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı, nurcandemirtas@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5215-6945.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU
(PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ

uğramalarının söz konusu olacağı düşüncesiyle, bu konuda kanunda açık bir hüküm olmasa bile bu korumanın sağlanması gerektiği yönündedir. Örneğin ticari sırların korunması bakımından İsviçre Federal Medeni Usul Kanununda, açık bir hüküm yer almasa da 156. madde hükmünün hakime ticari sırların korunması için gerekli önlemleri almak bakımından geniş bir takdir yetkisi tanımış olduğu kabul edilmektedir. Bu tebliğde, genel anlamda sır kavramı kapsamında ticari sır, ticari sırrın içeriği, sınırları ve özellikle bir uyuşmazlık ortaya çıktığında, gerek alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulması halinde, gerekse devlet mahkemelerinde medeni usul hukuku kapsamında bu sırların korunmasına ilişkin araçlar, yöntemler, örnekler ve öneriler tartışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ticari sır, tanıklıktan çekinme hakkı, sırların korunması, gizli yargılama, medeni yargılamada sır.

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU (PROF. DR. YADİGAR İZMİRLİ'YE SAYGI GÜNLERİ) BİLDİRİ ÖZETLERİ



İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ

20 Yıl

Hukuk
Fakültesi

Prof. Dr. Yadiğâr İZMİRLİ'ye
Saygı Günleri

TİCARET HUKUKU SEMPOZYUMU

25 - 26 NİSAN 2024 (Yüzyüze)



1.Gün: 25 NİSAN 2024 - PERŞEMBE

09:30 - 10:30: Prof. Dr. Yadiğâr İZMİRLİ'ye Armağan Takdim Töreni

Açılış Konuşmaları

- Prof. Dr. Vahit DOĞAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı)
 - Prof. Dr. İbrahim Hakkı AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör V.)
 - Doç. Dr. Mustafa AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı)
- Prof. Dr. Yadiğâr İZMİRLİ ile ilgili Fotoğraf Ve Video Sunumu
Armağan Takdimi

I.Oturum (11:00 - 12:30)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza AYHAN (Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. İsmail KAYAR

Anonim Şirket Yıllık Faaliyet Raporunun Genel Kurulda Onaylanması, Sorumluluk ve İbraya Etkisi
Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLIŞOY / Arş. Gör. Gökay AÇIRBAŞ
Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Yedek Üyeliği
Dr. Öğr. Üyesi Rifat CANKAT
Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Durumunda Sorumlu Hâkim Şirket(ler)in Tespiti
Av. Dr. Merve Bihner AKICI
Limited Ortaklıkta Sermayenin Bölünmezliği İlkesinin Yaratdığı Güncel Sorunlar Üzerine Öneriler
Soru - Cevap
12.30 - 14.00: Öğle Arası

II.Oturum (14:00 - 15:30)

Oturum Başkanı: Mehmet DURGUN (Yargıtay 11. HD Üyesi)

Prof. Dr. Erol ULUSOY

Limited Şirketlerde Karşılıksız Çek Suçunun Faili ve Hapis Cezasının Anayasaya Aykırılığı.
Prof. Dr. Mehmet ÖZDAMAR
Anonim Şirketlerde Senede Bağlanmamış Payların Devrinde Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Dr. Öğr. Üyesi Emre TÜRKMEN
Çoğunluk/Hakimiyet ilişkileri Çerçevesinde Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Serbestçe Azledilebilirliğinin Gerekliği Üzerine
Dr. Öğr. Üyesi Özge KURU
TTK Geçici m. 7'ye Göre Ticaret Sicilinden Terkin Edilen Şirketlere İlişkin Uygulama Sorunları
Soru - Cevap

III.Oturum (16:00 - 17:30)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR (Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Ali Hakan EVİK

Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Örtülü Kazanç Aktarımının Ceza Hukuku Bakımından Sonuçları
Hakkında Değerlendirmeler
Doç. Dr. Nuri ERDEM / Dr. Öğr. Üyesi Tuğba SEMERCİ VURALOĞLU
Halka Açık Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticileri Aleyhine Kurulca Örtülü Kazanç Aktarımından Hukuki Sorumluluk Sebebiyle Tazminat Talep Edilebilir mi?
Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU
Aile Şirketlerinde Uygulamada Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Dr. Öğr. Üyesi Büşra ERDEM
CMK m. 133 Uyarınca Şirket Yönetimi İçin Kayyum Tayini
Soru - Cevap

2.Gün: 26 NİSAN 2024 - CUMA

IV.Oturum (10:30 - 12:00)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. İsmail KAYAR (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Ahmet BATTAL

İnşaat Şirketlerinin İş Bitirme Belgelerinin İktisadi Kıymetinin Hukuki Mahiyeti
Dr. Öğr. Üyesi Selen SERDER / Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ARSLANPINAR TAT
Kambyo Senetlerinin İptalinin Sonuçları ve Usul Hukuku Açısından Değerlendirilmesi
Dr. Öğr. Üyesi Hilal Yener KULBAY
Öğretici Tartışmaları ve Uygulama Sorunlarıyla Ticari İşlemlerde Taşınır Rehininin Değerlendirilmesi
Dr. Öğr. Üyesi Pınar UZUN ŞENOL
Markanın Ayrıt Edici Karakteri Değiştirilmeden Farklı Unsurlarla Kullanımı
Soru - Cevap
12.30 - 14.00: Öğle Arası

V.Oturum (14:00 - 15:15)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nuri ERDEM (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Dr. Öğr. Üyesi Sema AYDIN

Kooperatiflerde Birleşme Hükümlerinin Değerlendirilmesi
Dr. Öğr. Üyesi Gizlem TURAN
Anonim Şirket Sorumluluk Davalarında Şirket Alacaklılarına Karşı İleri Sürülebilecek İtiraz ve Defiler:
İsviçre Federal Mahkemesi'nin Raschein Praxis Kararları Işığında Bir Değerlendirme
Av. Öğr. Gör. Halil Emre GÜRLER
Deniz Ticaretinde Kurtarma Hukukunda Sorumluluk Kurtarmasına İlişkin Tartışmalar
Soru - Cevap

VI.Oturum (15:30 - 17:00)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ömer Adil ATASOY (İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Prof. Dr. Zehra Gönül BALKIR

İşverenlerce, İşçi Alacaklarından Kaçınmak Amacıyla Yapılan Tüzel Kişilik Muvazaaları ve
Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması
Doç. Dr. Gençer ÖZDEMİR
Ticari Nitelikli İşyeri Kiralarında Kiraya Veren On Yıllık Uzama Süresi Sonunda Kira Sözleşmesini Feshi
Dr. Öğr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT
Ticaret Hukuku Dahilinde Ticari İşletme Çalışanlarının Yönetime Katılımı
Arş. Gör. Dr. Nurcan DEMİRTAŞ
Ticari Sırların Medeni Yargılama Hukuku Bakımından Korunması
Soru - Cevap
Kapanış



25 - 26 Nisan 2024



İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Halit Aydın Yerleşkesi
Armağan Takdim Töreni: T Blok -1. Kat Kırmızı Salon
Sempozyum Oturumları: T Blok -1. Kat Mor Salon